

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2022

Jiří BRABEC

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra bezpečnostních studií

Divácké násilí

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Spectator violence

DIPLOMA THESIS

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Teddy SUNARDI Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Ing. Bc. Jiří BRABEC

**PRAHA
2022**

ANOTACE

Divácké násilí jako součást projevů fanoušků především při fotbalových zápasech na stadionech, či v jejich okolí, je problémem celosvětovým. Zdrojem násilného chování bývají jednak negativní emoce diváků na sportovních utkáních jejich oblíbených týmů a také předem naplánované násilné akce organizovaných skupin radikálních příznivců, působících při fotbalových klubech. Podpora a pocit sounáležitosti s oblíbenými kluby u některých přerůstá až ve fanatismus. Vznik fenoménu diváckého násilí v Anglii a jeho popis v Evropě a ve světě je obsahem úvodní části práce. Anglie je totiž zemí, kde vznikl nejenom fotbal, ale i násilí na stadionech. Pojmenování skupin radikálních příznivců u českých profesionálních fotbalových klubů, popis jejich násilného chování a hledání možností, jak tento nežádoucí jev eliminovat především právními prostředky, tvoří hlavní část práce.

KLÍČOVÁ SLOVA

Násilí, fotbal, fanoušci, radikální příznivci, klub, profesionální soutěž, historie, současnost, dotazník, trestní zákoník, přestupkový zákon

ANNOTATION

Spectator violence as a part of fans' expressions, especially during football matches in or around stadiums, is a worldwide problem. The source of violent behavior tends to be both the negative emotions of spectators at the matches of their favorite teams and the pre-planned violent actions of organized groups of radical supporters operating at football clubs. Support and a sense of belonging to their favorite clubs can even turn into fanaticism for some. The introduction focuses on the emergence of the spectator violence phenomenon in England and its description in Europe and worldwide. England is the cradle of both the football and the related violence in stadiums. The main part of the thesis I then dedicated to naming the groups of radical supporters at Czech professional football clubs, description of their violent behavior and search for ways to eliminate this undesirable phenomenon, particularly by legal means.

KEYWORDS

Violence, football, fans, radical fans, club, professional competition, history, present, questionnaire, criminal code, misdemeanour law

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Plzni, dne 28.02.2022

Ing. Bc. Jiří BRABEC

Poděkování

Chtěl bych poděkovat panu JUDr. Teddymu SUNARDIMU Ph.D. za vedení mé diplomové práce a především za mimořádnou ochotu a vstřícnost při poskytování cenných rad.

Obsah

1	Úvod	7
2	Historie fotbalu	11
3	Počátky diváckého násilí v Anglii	12
3.1	Situace v Anglii na konci 19. století a počátku 20. století.....	13
3.2	Situace v Anglii v šedesátých letech 20. století.....	13
3.3	Situace v Anglii v 70. a 80. letech 20. století	15
3.4	Situace v Anglii od 90. let po současnost	15
4	Divácké násilí v Evropě a ve světě	17
4.1	Divácké násilí v zemích západní Evropy	17
4.2	Divácké násilí v zemích střední a východní Evropy	19
4.3	Tragické následky diváckého násilí v Evropě a ve světě.....	20
4.4	Příčiny největších fotbalových tragédií	22
5	Úvod k tématu diváckého násilí v České republice.....	23
5.1	Počátky diváckého násilí v České republice.....	26
5.2	Fotbalové chuligánství v České republice od přelomu tisíciletí.....	28
6	Profesionální fotbalová scéna v ČR a radikální fanoušci	30
6.1	České prvoligové fotbalové celky a jejich radikální fanoušci.....	32
6.2	České druholigové fotbalové celky a jejich radikální fanoušci	42
6.3	Zjišťování skupin radikálních fanoušků na základě dotazníku	49
6.4	Popularita fotbalových klubů a její vliv na počty fanoušků	54
6.5	Hodnoty a cíle radikálních skupin fotbalových fanoušků.....	55
6.6	Názory fotbalových příznivců Tribuny Sever	57
6.7	Divácké prožitky a reakce při sportovních utkáních	60
6.8	Statistika výtržností na sportovních a veřejných akcích	62
7	Nástroje v boji proti projevům diváckého násilí	67
7.1	Projevy diváckého násilí v přestupkové rovině	69
7.2	Trestně právní projevy diváckého násilí.....	70
7.3	Postihy projevů diváckého násilí podle trestního zákoníku	74
7.4	Mezinárodní právní nástroje proti diváckému násilí.....	76
8	Úvaha De lege ferenda	77
9	Závěr.....	82
10	Seznam použité literatury	84
11	Seznam příloh.....	88
	Příloha č. 1: Dotazník od příznivce klubu FC Fastav Zlín.....	CD
	Příloha č. 2: Dotazník od příznivce klubu FC Sellier & Bellot Vlašim.....	CD

1. Úvod

Fotbal se stal v průběhu 20. století nejpopulárnějším a nejsledovanějším kolektivním sportem na světě. Nabízí divákům v průběhu utkání nespočet neopakovatelných sportovních zážitků nejenom v podání jedinečných až geniálních hráčů, ale i těch průměrných. Přitahuje pozornost z důvodu nenapodobitelné, někdy až elektrizující atmosféry v hledišti. Sledují jej stále širší masy lidí, mužů i žen. Imponuje svými zápletkami, nepředvídatelností a vírou ve vítězství, pro které fotbalové kluby či reprezentační výběry obětují mnohé.

Za vítězstvím nejenom v profesionálním fotbale nestojí pouze hráči na hřišti. Skrývá se za ním práce i dalších lidí, zaměstnaných ve fotbalových klubech. Majitelů klubů, manažerů, trenérů, jejich asistentů, masérů, klubových lékařů a dalších. Co ale dělá fotbal tak populárním je to, že se s jednotlivými fotbalovými mužstvy identifikují jejich fanoušci. Pro ně se fotbal hraje. Fanoušci podporují především úspěšné a zároveň jim regionálně blízké kluby. Platí zde přímá úměra: čím více úspěchů, tím více příznivců. Fanoušci se radují, když jejich oblíbený tým vyhraje a jsou zklamaní, když je tomu naopak. Porovnávají svá mužstva s ostatními konkurenty. Sledují fotbal. Tak se z diváků stávají fanoušci. Oblíbenému klubu pomáhají sponzoringem, hlasivkami v hledišti, choreografiemi během zápasu, výjezdy na hřiště soupeřů, či penězi za nákup suvenýrů.

Co lidi k fandění přivádí? U některých je to identifikace s klubem, která vyúsťuje do prožitku vlastního úspěchu, když tým, kterému fandí, zvítězí. Snaží se pomoci svému mužstvu k vítězství alespoň hlasitou podporou. Vytváří se u nich pocit sounáležitosti nejen s klubem, ale i s ostatními diváky. U těchto fanoušků je pak úspěch jejich mužstva prožíván jako jejich vlastní úspěch.¹

Od šedesátých let dvacátého století se ale na fotbalových stadionech začaly objevovat negativní jevy ve formě výtržností, vandalismu a vzájemných střetů mezi diváky. Tyto problémy byly častým tématem článků v novinách, či společenských i politických diskusí. Často bylo registrováno i agresivní chování vůči rozhodčím. Nemalá část diváků se chovala rasisticky, byly zaznamenány i projevy antisemitismu. Častými výtržníky byli fanoušci, zastávající extremistické

¹Slepička, P. a kol. Divácká reflexe sportu. 1.vydání. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2010. s.55. ISBN 978-80-246-1838-8.

politické názory. Takovéto chování diváků se začalo nazývat fotbalové chuligánství. Protože bylo od šedesátých let 20. století zaznamenáno nejdříve v Anglii, ale i ve Skotsku, začalo být označováno jako britská nemoc.²

Fotbalové zápasy tedy nebyly spojovány pouze s radostí a vzrušením ze hry a euforií z vítězství, ale také starostmi s chováním některých návštěvníků, které později nejenom v Anglii a v Evropě, ale i v dalších částech světa, vyústily do sportovních tragédií, při kterých umírali lidé.

Problém fotbalového chuligánství se snažili popsat a vysvětlit britští psychologové a sociologové na universitě v Leicesteru, ale i vědci dalších zemí. Začali být odlišováni fotbaloví chuligáni a běžní diváci, kteří fotbalová utkání pouze sledovali.³

Zavedlo se rozdělení fotbalových příznivců do čtyř skupin. První skupinu tvořili běžní, objektivní diváci, druhou klasičtí fanoušci se zaujetím pro hru, třetí skupina diváků začala být označována jako ultras a poslední jako chuligáni.⁴

Běžní diváci sledují průběh utkání nezaujatě a nejsou ovlivněni rivalitou týmů. Nenosí symboly žádného klubu a na stadiony chodí proto, aby měli zážitek z předvedené hry. Na stadiony chodí nepravidelně. Nejčastěji jdou na utkání, ve kterém se rozhoduje o titulu, nebo v případě atraktivního soupeře. Při zakoupení vstupenky si vybírají ta nejlepší místa na hlavní tribuně.⁵

Příznivci, kteří fotbalová utkání navštěvují pravidelně a mají ke konkrétnímu klubu vztah, bývají označováni jako fanoušci. Jsou vtaženi do průběhu zápasu a díky tomu se svým mužstvem prožívají jak úspěchy, tak i neúspěchy. Očekávají, že jejich tým vyhraje. Prožívají radost a vzrušení, když jejich tým porazí největšího rivala. Nosí na sobě repliky dresů, klubové šály, či odznaky.⁶

Skupiny ultras usilují o zajímavý a působivý průběh zápasu. Přímé střety nebo konflikty nevyhledávají. Ve spolupráci s oficiálními představiteli klubů

²Mareš, M.; Smolík, J; Suchánek, M. Fotbaloví chuligáni Evropská dimenze subkultury. Centrum strategických studií: Barrister & Principal, 2004. s.9. ISBN 80-903333-0-3.

³Mareš, M.; Smolík, J; Suchánek, M. Fotbaloví chuligáni Evropská dimenze subkultury. Centrum strategických studií: Barrister & Principal, 2004. s.9-10. ISBN 80-903333-0-3.

⁴Scholz, P. PROBLEMATIKA FOTBALOVÉHO DIVÁCTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE aneb „Quo vaditis, fotbalové příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.43. ISBN 978-80-7315-268-0.

⁵Scholz, P. PROBLEMATIKA FOTBALOVÉHO DIVÁCTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE aneb „Quo vaditis, fotbalové příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.44. ISBN 978-80-7315-268-0.

⁶Scholz, P. PROBLEMATIKA FOTBALOVÉHO DIVÁCTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE aneb „Quo vaditis, fotbalové příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.44-47. ISBN 978-80-7315-268-0.

připravují choreografie. V průběhu zápasu vyvěšují transparenty, používají zakázanou pyrotechniku a skandují různá hesla. Svůj oblíbený tým podporují organizovaně a s klubem se identifikují. Cestují s týmem na venkovní nebo i na zahraniční utkání. Uvedené označení bylo poprvé použito fotbalovými fanoušky v Itálii v 60. letech 20. století. Členové ultras se projevují někdy i určitou mírou agresivity, která je tím vyšší, čím vyšší je jejich identifikace s klubem.⁷

Nejproblémovější skupinou ve spojitosti s diváckým násilím jsou chuligáni, anglicky hooligans. Tyto skupiny jsou tvořeny převážně mladými lidmi, kteří vykazují sociálně patologické jevy a jsou militantně orientováni. Přicházejí na fotbalové stadiony s cílem vyvolat konflikt či bitku s obdobnými skupinami soupeřova týmu.⁸

Je otázkou, proč se poslední dvě rizikové skupiny diváků vyprofilovaly především u fotbalu. Jsou známy incidenty, které proběhly mezi diváky i na utkáních v jiných kolektivních sportech, nicméně nikdy to nebylo v takové míře. Je to zcela jistě spjata s popularitou fotbalu. Pro pochopení příčin tohoto problému je proto potřeba nejprve popsat historii vzniku radikálních skupin příznivců na fotbalových zápasech v Anglii, odkud se tento fenomén přenesl do dalších fotbalově vyspělých zemí světa. Vznik fotbalového chuligánství v Anglii a historické milníky tohoto problému obsahuje první část diplomové práce.

Jak učinit návštěvy fotbalových zápasů kultivovanější a bezpečnější ukázaly světu složky státního aparátu v Anglii ve spolupráci se samotnými fotbalovými kluby. Zavedením vzájemně provázaných opatření poté, co došlo k tragickým událostem na fotbalových zápasech s účastí anglických týmů, vedlo k tomu, že se fotbalové zápasy v anglické nejvyšší soutěži dostaly částečně pod kontrolu. Nicméně problém diváckého násilí se ani po těchto změnách zcela odstranit nepodařilo. Britská společnost se v souvislosti s fotbalovými fanoušky nyní prioritně věnuje hlavně problému rasismu. Divácké násilí zde jako problém už není tolik medializován. Na boj proti rasismu jsou na britských ostrovech vynakládány nemalé finanční prostředky. V zemích střední a východní Evropy je ale problém rasismu bagatelizován a společnost zde řeší jiné problémy.

⁷Scholz, P. PROBLEMATIKA FOTBALOVÉHO DIVÁCTVÍ V ČESKÉ REPUBLICCE aneb „Quo vaditis, fotbalové příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.50-51. ISBN 978-80-7315-268-0.

⁸Scholz, P. PROBLEMATIKA FOTBALOVÉHO DIVÁCTVÍ V ČESKÉ REPUBLICCE aneb „Quo vaditis, fotbalové příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.54. ISBN 978-80-7315-268-0.

Hlavní část diplomové práce představuje fotbalové profesionální kluby v České republice nejen z hlediska jejich fotbalové historie, ale hlavně z hlediska jejich radikálních skupin fanoušků, které jsou na ně napojeny. Jsou zmíněny i nejznámější incidenty, spáchané těmito skupinami v minulosti.

Pokus o charakteristiku osobnosti radikálních fanoušků, výčet právních nástrojů, které má naše společnost k dispozici v boji proti diváckému násilí a nástin řešení tohoto problému do budoucna nabízí v rámci úvahy de lege ferenda závěrečná část diplomové práce.

V souvislosti s potlačováním projevů diváckého násilí jsou účinným řešením technická opatření, která spočívají v zavedení míst pouze k sezení, či v instalaci kvalitních kamerových systémů na všech stadionech. Takováto řešení však problém zcela neodstraní. Je potřebné, aby došlo také ke změně celkového stylu sportovního soutěžení a myšlení představitelů klubů a jejich fanoušků. Aby se na fotbal naučili dívat jako na zábavu a ne jako na boj o přežití s cílem zničit soupeře. Jak ale do fotbalu přitékají stále větší finanční prostředky a jak je stále více komercializován, není tato vize příliš reálná. S přílivem finančních prostředků se ve fotbalovém zákulisí vytváří až příliš mnoho osobních zájmů těch, jejichž hlavním cílem jsou úspěch a peníze. Z toho pak pramení problémy spojené s korupcí, ale i další negativní jevy, které divácké násilí a agresivitu fanoušků jen ještě více eskalují.

2. Historie fotbalu

Za zárodek dnešního fotbalu je považována čínská hra s názvem *cuju*, provozovaná již ve třetím století před naším letopočtem. Její japonská varianta *kamarise* byla provozována v 6. století našeho letopočtu u císařského dvora. Počátky hry podobné fotbalu se objevily v Evropě i ve starověkém Řecku 300 let před naším letopočtem. Tato hra se spíše podobala ragby. Hry podobné fotbalu byly zaznamenány i u Eskymáků, či původních obyvatel Ameriky a Austrálie.⁹

Fotbal se ale vyvíjel hlavně ve středověké Anglii, kde se míčových zápasů během křesťanských svátků účastnily celé vesnice. Cílem bylo dopravit na určené místo ve vesnici soupeře nafouknutý zvířecí měchýř, či zvířecí zdechlinu. Hlučnost hry začala postupně vadit šlechtě a tak byla zakazována. Fotbal a jemu podobné hry byly považovány za zahálčivé. I přes velké množství zákazů v průběhu 14. až 17. století se však v Anglii fotbalovou hru vymýtít nepodařilo.¹⁰

Psaná pravidla fotbalu se objevila již v 16. století v Itálii ve Florencii, kde se každoročně pořádaly utkání ve hře zvané *calcio*. V Anglii se vývoj fotbalových pravidel utvářel na soukromých školách, kde byl fotbal součástí tělesných aktivit. Průkopníky v tomto směru byly školy v Eatonu či Winchesteru, které se snažily fotbal zbavit násilné složky.¹¹ Roku 1863 vznikla v Londýně Fotbalová asociace, která v prosinci vydala dokument s pravidly fotbalu, zvaný *Laws of the Game*. Sjednocení pravidel bylo důležitějším milníkem, aby se fotbal mohl dále vyvíjet.

V květnu roku 1904 vznikla v Paříži Mezinárodní federace fotbalových asociací s názvem FIFA. Zakládajícími zeměmi této organizace bylo sedm evropských zemí, a to Francie, Belgie, Nizozemí, Dánsko, Švédsko, Švýcarsko a Španělsko. Anglie mezi zakládajícími členy ale chyběla. FIFA přijala pravidla *Laws of the Game* za své a fotbal se postupně vyvinul v kolektivní hru, kterou s napětím a úžasem sledují stamiliony diváků po celém světě.¹²

⁹Historie fotbalu [online]. SPORTSEN. Starověké kořeny fotbalu. [cit. 27.06.2018]. Dostupné z: <https://www.sportsen.cz/blog/historie-fotbalu/>

¹⁰Historie fotbalu [online]. SPORTSEN. Fotbalový středověk. [cit. 27.06.2018]. Dostupné z: <https://www.sportsen.cz/blog/historie-fotbalu/>

¹¹Historie fotbalu [online]. SPORTSEN. První pravidla fotbalu. [cit. 27.06.2018]. Dostupné z: <https://www.sportsen.cz/blog/historie-fotbalu/>

¹²Historie fotbalu [online]. SPORTSEN. Moderní fotbal. [cit. 27.06.2018]. Dostupné z: <https://www.sportsen.cz/blog/historie-fotbalu/>

3. Počátky diváckého násilí v Anglii

Násilnosti při sledování sportovních her se odehrávaly již ve starověku a mají historii dlouhou několik stovek let. Hra podobná fotbalu je zmiňována již ve třetím tisíciletí před naším letopočtem v Římě. Měla název *harpaston*, což znamenalo uloupený. V Anglii byla nejrozšířenější a nejoblíbenější hra, při níž byl míč kopán nohou – *foot ball*. Tuto hru měli do Anglie zanést buď římské legie, nebo Dánové. Traduje se, že Vikingové po vylodění v Anglii, když zemi vyplenili a zabili mnoho jejích obyvatel, měli při návratu ke svým lodím hrát s jejich uřezanými hlavami fotbal. Původní lidová forma kopané v Anglii měla podobu bojů mezi obyvateli sousedních vesnic. Sloužila k urovnání nevyřízených účtů a přítomnost balonu byla vedlejší. Hra byla doprovázena popíjením alkoholu a pravidelně končila vážnými zraněními, nebo i smrtí zúčastněných. Účastníci těchto her ve 13. století považovali ovšem krvavé střety za běžné.¹³

Dosažení branky diváci oslavovali co nejhlučněji a vyvolávali přítom výtržnosti. Mužstvo, které prohrálo, muselo sklonit vlajku, kterou diváci často i potrhali. Hra neměla žádná pravidla a v zápase o míč bylo dovoleno vše. Docházelo tak ke střetům mezi účastníky hry, rvačkám a nepokojům, kvůli nimž byla tato hra opakovaně zakazována anglickými panovníky. Násilí ve fotbalu se stalo problémem této hry. Fotbal byl charakterizován jako nebezpečná a drsná zábava nižších společenských vrstev, spojená s konzumací alkoholu. Vznikala tak tradice, která tolerovala společensky nepřijatelné chování. Ke zmírnění násilných projevů došlo až v průběhu 19. století, kdy fotbalové střety začaly mít pevně daná pravidla a zápasy probíhaly v menších městských arénách. Se zavedením pravidel si fotbal oblíbili i obyčejní lidé, ale ani zavedení fotbalových pravidel neodstranilo násilné incidenty.¹⁴

¹³Smolík, J.: Fotbalové chuligánství, historie, teorie a politizace fenoménu. Brno: Zdeněk Plachý – vydavatelství& nakladatelství, 2008. s.24-25. ISBN 978-80-903556-3-7.

¹⁴Smolík, J.: Fotbalové chuligánství, historie, teorie a politizace fenoménu. Brno: Zdeněk Plachý – vydavatelství& nakladatelství, 2008. s.25-28. ISBN 978-80-903556-3-7.

3.1. Situace v Anglii na konci 19. století a počátku 20. století

Po vytvoření pravidel fotbalu v Anglii ze strany Fotbalové asociace si tato hra získala velkou popularitu. Při jednotlivých továrnách začaly vznikat nejprve dělnické týmy a v 70. a 80. letech vznikly první dělnické fotbalové kluby. Již v roce 1885 přišlo na zápas mezi Aston Villou a Prestonem 27.000 diváků. Fotbal však stále nebyl oproštěn od násilných excesů. Trvaly vpády fanoušků na hřiště při sporných rozhodnutích sudích a špatné hře, tyto vpády ale byly spontánní.¹⁵

Po první světové válce a během druhé světové války nastal pokles davových násilností. Tehdy byla mezistátní utkání využívána k prezentaci národních myšlenek, patriotismu a nacionalismu. V poválečných letech sice nastal vzestup oblíbenosti kopané v Anglii, ale zároveň vzrůstala nezaměstnanost, která postihovala především zástupce dělnické třídy. Rostl počet mladých lidí bez životní perspektivy, kteří se začali podílet na vzniku fotbalového chuligánství. Jejich nespokojenost se projevovala různými excesy. Jedna z prvních subkultur těchto mladých lidí byla pojmenována Teddy boys. Její členové pořádali na fotbalových zápasech vpády na hrací plochy a masové bitky s jinými fanoušky. Stále ale chyběla organizovanost v činnosti těchto skupin a jasné rozdělení rolí. Na konci padesátých let začalo ubývat spontánních násilností části publika a přibývalo množství předem zorganizovaných střetů radikálních fanoušků.¹⁶

3.2. Situace v Anglii v šedesátých letech 20. století

Na začátku šedesátých let byli v Anglii Teddy boys nahrazeni skupinami zvanými mods. Jejich členové se vyznačovali nošením elegantního oblečení, ale proti tomuto trendu se část chudších mladých lidí z dělnických čtvrtí začala vymezovat a začala si hledat vlastní identitu. V polovině šedesátých let vzniklo tvrdé jádro mods, ze kterých následně vznikla subkultura zvaná skinheads. S fotbalovým chuligánstvím byly spojeny i skupiny s názvem rude boys.¹⁷

¹⁵Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.40. ISBN 80-903333-0-3.

¹⁶Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.40. ISBN 80-903333-0-3.

¹⁷Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.42-43. ISBN 80-903333-0-3.

Skinheads se v Anglii objevují přibližně v roce 1967. Byli pojmenováni na základě jejich vizáže s holou lebkou. Původně se jednalo o nepolitické hnutí, které se chtělo odlišit od lepší společnosti. Jejich životní styl byl založen na požívání alkoholu, návštěvách koncertů, rvačkách a návštěvách fotbalových zápasů, kde vyvolávali bitky. Hnutí skinheads je s fotbalovým chuligánstvím provázáno. Skinheadi s vyholenými hlavami nosili zelené bundy a těžkou pracovní obuv. Nosili několik oblíbených značek oblečení jako Ben Sherman či Lonsdale a byli hrdi na svůj dělnický původ.¹⁸

Po výhře anglického národního týmu na mistrovství světa v roce 1966 byl fotbal populární. Skinheadi při jednotlivých fotbalových klubech se střetávali s příznivci jiných mužstev. Skupiny skinheadů doprovázely týmy z Liverpoolu či Manchesteru i při jejich utkáních na cizích hřištích. Jádra mladých výtržníků se soustředila do chuligánských gangů s názvy Zulu Warriors z Birminghamu, Headhunters z Londýna při klubu Chelsea, Folk Devils z Liverpoolu, či Bushwackers z Londýna při klubu Millwall. Tyto skupiny využívaly hracích dnů jako příležitosti ke vzájemné konfrontaci přímo v hledištích stadionů.

K fotbalovému chuligánství zčásti přispěla i média a televize, neboť výtržnosti se pro ně staly prostředkem, jak přilákat ke sledování fotbalu další diváky. Zabránit těmto výtržnostem a konfliktům ze strany policie bylo velmi obtížné, neboť se odehrávaly prakticky neustále v restauracích, barech a poblíž stadionů před utkáním, během něho i po něm. Nepokoje byly ze strany médií v honbě za senzací nadneseně označovány jako řádění zvířat, primitivů, či divochů, i když tak dramatické nebyly.

Koncem šedesátých let se v Anglii násilnosti, které měly dříve souvislost s děním při zápase, změnilly v násilnosti, které většinou nesouvisely s průběhem fotbalového zápasu. Útoky chuligánů směřovaly proti soupeřovým příznivcům, pořadatelům a policii a násilí se pro ně stalo zábavou, či paralelním zápasem.¹⁹

¹⁸Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.44-45. ISBN 80-903333-0-3.

¹⁹Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s. 46-49. ISBN 80-903333-0-3.

3.3. Situace v Anglii v 70. a 80. letech 20. století

V sedmdesátých letech fotbaloví chuligáni začali měnit image, aby nebyli policií tak lehce identifikovatelní. Jinak vše ostatní zůstalo stejné. Klubům se snižovala návštěvnost i v důsledku zvyšování cen vstupného, do kterého byly započítávány náklady na opatření proti chuligánům. Projevy chuligánství se díky mezinárodním utkáním anglických týmů šířily do dalších zemí. Některé chuligánské skupiny, především příznivci klubů Chelsea, Leedsu, Millwallu, Newcastleu United a West Hamu, začali inklinovat k pravicovému extremismu.²⁰

Naplno se problém fotbalového násilí projevil v roce 1985, kdy došlo k neštěstí na Heyselově stadionu v Bruselu při finálovém utkání Poháru mistrů evropských zemí mezi anglickým klubem FC Liverpool a italským klubem Juventus Turín. Na tomto stadionu tehdy zemřelo 42 lidí. Britští fanoušci napadli kameny ty italské a v italském sektoru propukla panika, ve které byli někteří davem ušlapáni. Po této tragédii byly anglické fotbalové kluby vyloučeny ze všech evropských soutěží na dobu pěti let.

Mezi některými chuligánskými skupinami v Anglii začalo docházet k vytváření rivality a nenávisti, a to především mezi gangy při klubech West Ham United a Millwall, Tottenham City a Chelsea, nebo Manchester United a Manchester City. Jednou z nejnebezpečnějších byla skupina Headhunters při klubu Chelsea, v překladu Lovci lebek. Jedním z vůdců skupiny byl překvapivě odhalen právník advokátní kanceláře, což částečně popřelo mínění o fotbalových chuligánech jako o příslušnících nejnižších sociálních skupin.²¹

3.4. Situace v Anglii od 90. let po současnost

Po událostech na Heyselově stadionu v roce 1985 byla v Anglii realizována rozsáhlá protipatření vůči fotbalovým chuligánům. Tehdejší ministerská předsedkyně Margaret Thatcherová prosadila úplný zákaz prodeje alkoholických nápojů během fotbalových zápasů. Policie přijala nové strategie v boji proti fotbalovým chuligánům. Shromažďovala informace o členech chuligánských

²⁰Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.49-52. ISBN 80-903333-0-3.

²¹Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.52-54. ISBN 80-903333-0-3.

skupin, jejich akce se monitorovaly a do gangů infiltrovali tajní policisté. Pokud policie shromáždila dostatek důkazů, byly hlavní postavy gangů zatčeny. Byla ovšem realizována i další opatření proti chuligánům. Kromě zákazu návštěv výtržníků na stadionech byl v roce 1989 přijat Zákon o diváctví, který umožňoval nařídit chuligánům zákaz vycestování ze země na zápasy konané v zahraničí. V roce 1999 vstoupil v platnost Zákon o fotbalovém výtržnictví, který nařizoval problémovým osobám se zákazem vstupu na stadion, aby se v době utkání hlásili na policejní stanici. Na stadionech byly nainstalovány kamerové systémy. A začaly také vznikat protichuligánské organizace z řad fanoušků, které usilovaly o tradiční dobré jméno fotbalového fandovství v Anglii.

Do evropských soutěží se po skončení trestu v devadesátých letech opět zapojily i anglické týmy, jejichž příznivci jezdili na venkovní utkání po evropských městech, při kterých dále docházelo k projevům diváckého násilí. Tragicky skončila provokace anglického fanouška v Istanbulu před utkáním semifinále poháru UEFA mezi týmy Galatasaray Istanbul a Leeds United, v důsledku čehož byli následně ubodáni dva angličtí příznivci.²²

Uvedenými opatřeními, přijatými v Anglii, se následně nechala inspirovat většina dalších zemí. Problém chuligánství se tím podařilo vymýtit pouze ze samotných stadionů, ale ne z jejich širšího okolí.

²²Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.54-64. ISBN 80-903333-0-3.

4. Divácké násilí v Evropě a ve světě

Fotbalové chuligánství existuje ve většině evropských zemí, přičemž angličtí chuligáni byli pro ostatní vždy jakýmsi vzorem. Velká část radikálních fanoušků při výtržnostech a násilí používá anglické symboly. Oblíbená je britská vlajka, či vlajka svatého Jiří. Značnou roli sehrála mediální prezentace tohoto problému. Fotbalové chuligánství v zemích mimo Anglii však obsahuje řadu národních specifíků. Problémy ve spojení s diváckým násilím v řadě zemí ovlivňují tradiční spory mezi jednotlivými etniky, městy či regiony a další, historicky dané skutečnosti.²³

4.1. Divácké násilí v zemích západní Evropy

V rámci britských ostrovů existuje vyhrocená rivalita až nepřátelství mezi příznivci skotských fotbalových klubů Glasgow Rangers a Celtic Glasgow. Tento vztah je dán historickým vývojem Skotska a Irska a náboženskými rozdíly mezi nimi. Fotbaloví fanoušci klubu Glasgow Rangers jsou protestanti s modro-bílo-červenými barvami britské vlajky a fotbaloví fanoušci týmu Celtic Glasgow jsou katolíci, vyznávající zeleno-bílé barvy Irska. Střety příznivců obou klubů ovlivňuje typický prvek fandovství ve Skotsku, tedy zvýšená konzumace alkoholu.

První organizované skupiny chuligánů v Německu vznikly v 70. letech při klubech FC Köln, Schalke 04, nebo Borussia Dortmund. Ve východních částech tehdy ještě rozděleného Německa chuligánské skupiny téměř neexistovaly. K násilným střetům na fotbalových stadionech zde ovšem docházelo. Ke změně došlo po roce 1989 a sjednocení Německa. Ve východoněmeckých částech panovala těžká sociální situace mládeže, která vedla k jejich radikalizaci. Vznikaly organizované chuligánské gangy s výsadním postavením v Německu. K násilí ze strany diváků docházelo při utkáních fotbalových mužstev z Lipska, Drážďan, či Magdeburgu. Většina německých hooligans zastává extrémně pravicové postoje, s výjimkou levicově orientovaných gangů ze St. Pauli.²⁴

²³Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.75. ISBN 80-903333-0-3.

²⁴Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.77-82. ISBN 80-903333-0-3.

Fotbaloví chuligáni v Itálii byli od 80. let spjati se subkulturou skinheads, koncentrovaných ve městech Milán, Řím, Turín, Bologna, či Udine. V současné Itálii se fotbaloví fanoušci, zvaní Tifosi, při fotbalových zápasech prezentují jako radikálnější ultras skupiny. Jsou zaměřeny spíše na přípravu a prezentaci působivých choreografií. Členové těchto skupin se zavedenou vnitřní hierarchií jsou v kontaktu s vedením fotbalových klubů a mají stovky až tisíce členů. Vystupují jako nátlakové skupiny a své požadavky občas vyjadřují negativním způsobem. Není ojedinělé především verbální napadání oficiálních představitelů klubů nebo bojkot zápasů, když s něčím nesouhlasí. Důvodem může být přestup oblíbeného hráče do konkurenčního klubu, či neuspokojivé výsledky mužstva. Extrémně pravicové skupiny se prezentují při klubech FC Bologna, Inter Milán, Juventus Turín, Lazio Řím, nebo Udinese Calcio, ultralevicové skupiny působí při klubech Ancona Calcio, FC Empoli, AC Perugia, FC Janov, nebo Atalanta Bergamo.²⁵

Fotbalové chuligánství je problémem také v Nizozemsku. Je to dáno menší rozlohou země a větším počtem fotbalových klubů ve městech, ležících blízko sebe. Hodně zápasů je tak považováno za derby s vyhrocenou atmosférou. Nejznámější chuligánské skupiny nesou název F-Side při klubu Ajax Amsterdam, Vak-S/Vak-R při klubu Feyenoord Rotterdam a L-Side při klubu PSV Eindhoven.

V dalších fotbalově rozvinutých evropských zemích není problém fotbalového chuligánství až tak palčivý. Ve Francii jsou považovány za nejhorší chuligánské gangy ty, působící při klubech z Paris Saint Germain a Olympique Marseille. V Belgii byla chuligánská scéna silně ovlivněna radikálními skupinami z Německa, Nizozemska, Anglie a Itálie a skupiny hooligans jsou zde soustředěny hlavně při fotbalových klubech z Bruselu, Brugg, Antverp a Utrechtu. Ve Španělsku se fotbalové chuligánství vyskytuje v minimální míře, přesto však skupiny hooligans existují při fotbalových klubech FC Barcelona, Atletico Madrid a Real Madrid. Ze strany vedení těchto klubů nejsou nijak podporovány. Ve Španělsku se ovšem vyskytuje problém baskického či katalánského separatismu, což má vliv na politizaci fotbalového soupeření. V Řecku byli radikální příznivci organizováni nejprve při klubu Panathinaikos Atény, poté vznikly obdobné skupiny také při

²⁵Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.82-85. ISBN 80-903333-0-3.

klubech AEK Atény či Olympiakos Pireus. Ve skandinávských zemích není problém chuligánství výrazný, neboť fotbal je zde až druhým nejsledovanějším sportem za hokejem. Fotbaloví fanoušci zde fandí karnevalovým způsobem, což znamená, že fotbal je pro ně hlavně zábavou. Jsou nazýváni jako tzv. rooligans, což odráží jejich mírumilovné chování. Jsou hluční, malují si obličej barvami svého týmu, ale nevyhledávají střety s příznivci soupeře a neohrožují svým chováním okolí.²⁶

4.2. Divácké násilí v zemích střední a východní Evropy

Fotbalové chuligánství se v devadesátých letech 20. století objevilo také v zemích střední a východní Evropy v souvislosti s demokratizačními procesy. V Polsku je fotbalové chuligánství značně rozšířeno, a to i při málo známých klubech nižších soutěží. Je zde rozšířené navazování přátelských družeb mezi jednotlivými skupinami i z geograficky značně vzdálených měst. Největší rivalita panuje mezi skupinami radikálů při mužstvech Lech Poznaň a Legia Varšava. Polští chuligáni vyznávají vlastní zásady chování, jako je zákaz spolupráce s policií, nebo zákaz agresivního chování směrem k běžným občanům.

V Maďarsku jsou skupiny ultras oficiálně registrované u většiny fotbalových klubů a mají navázány úzké vztahy s vedením klubů. S jejich finanční podporou vytvářejí složité choreografie. Skupiny chuligánů se na stadionech nacházejí ve vyhrazených sektorech. O pořádek se zde stará pořadatelská služba, složená z respektovaných chuligánů. Nejvíce projevů diváckého násilí mají v Maďarsku na svědomí zneprátení příznivci dvou nejpopulárnějších klubů Ferencvaros Budapešť a Ujpest Budapešť. Na Slovensku jsou registrovány nejvyhrocenější vztahy mezi příznivci klubů Slovan Bratislava a Spartak Trnava.²⁷

V zemích bývalé Jugoslávie docházelo k projevům diváckého násilí již dříve, než v jiných okolních zemích tohoto regionu. Násilně se projevovali příznivci srbských a chorvatských týmů z Bělehradu, Záhřebu a ze Splitu. Příčinou byly hlavně jejich nacionalistické postoje. Chorvatští příznivci pálili v ochozech

²⁶Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.85-92. ISBN 80-903333-0-3.

²⁷Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.95-102. ISBN 80-903333-0-3.

stadionů vlajky Jugoslávie. Nejvíce násilností se událo mezi celky Dinamo Záhřeb a Crvena Zvezda Bělehrad. Členové chuligánských skupin z těchto měst se při rozpadu bývalé Jugoslávie aktivně účastnili občanských válek. Chuligáni z řad skupiny Bad Blue Boys při Dinamu Záhřeb bojovali u Vukovaru či Osijeku a chuligáni při klubu Crvena Zvezda Bělehrad bojovali v srbské polovojenské jednotce s názvem „Tygři“. Většina chorvatských chuligánů si své válečné minulosti cení. Po osamostatnění jednotlivých států bývalé Jugoslávie se nejvíce násilně projevují příznivci týmů z hlavních měst. V Srbsku to jsou chuligáni Crvene Zvezdy Bělehrad a Partizanu Bělehrad, kteří patří k nejobávanějším a říkají si Grobari, tedy Hrobaři. V Chorvatsku nejzávažnější násilnosti na fotbale registrují při utkáních mezi celky Dinamo Záhřeb a Hajduk Split.

Fotbalové chuligánství se objevuje i v dalších zemích Balkánu. V Bulharsku se jedná o hooligans ze Sofie a Plovdivu při klubech CSKA Sofia, Levski Sofia, Botev Plovdiv a Lokomotiv Plovdiv, které tvoří neonacističtí skinheads. Útočí nejen na sebe, ale i na menšiny, tedy Albánce, Romy a Turky. V Rumunsku jsou hlavní chuligánské gangy při fotbalových rivalích z hlavního města, tedy u klubu dříve známého jako Steaua Bukurešť, nyní FCFB a Dynamo Bukurešť.²⁸

4.3. Tragické následky diváckého násilí v Evropě a ve světě

K opravdu tragickým důsledkům diváckého násilí v moderní historii došlo hlavně v rozvojových státech světa. V roce 1964 během zápasu mezi celky Peru a Argentiny na stadionu v Limě vnikl fanoušek domácího Peru na hřiště a byl sražen policisty, což vyvolalo protesty peruánských fanoušků. Policie následně použila proti protestujícím slzný plyn. Vznikla panika a při následném úprku diváků jich celkem 318 zemřelo a více než 500 z nich bylo zraněno.

V září roku 1967 v Turecku na stadionu v Kayseri došlo před začátkem druhého poločasu k hromadné rvačce, při které 44 fanoušků zemřelo a přes 600 jich bylo zraněno. Fanoušci během konfliktu použili nože a kameny, přičemž ke vzájemné nenávisti přispělo to, že obchodníci z Kayseri ovládali ekonomiku města Sivas.

²⁸Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.102-116. ISBN 80-903333-0-3.

K tragédii došlo také v červnu roku 1968 v Argentině na stadionu v Buenos Aires při utkání mezi týmy River Plate a Boca Juniors, kde v důsledku vzniklé paniky zemřelo 71 diváků a více než 150 jich bylo zraněno.

V Evropě k nejznámější tragédii došlo v Belgii na stadionu v Bruselu mezi celky Juventus Turín a FC Liverpool. Napadení italských fanoušků těmi anglickými bylo zapříčiněno rok starými událostmi při finále stejné soutěže mezi celky FC Liverpool a AS Řím, kdy naopak anglické příznivce napadli Italové. I přesto bylo na stadionu v Bruselu přítomno pouhých pět policistů s nezkušeným velitelem. I přes tuto smutnou událost se zápas dohrál a Juventus Turín zvítězil.

S anglickým mužstvem FC Liverpool je spojena další tragická událost, ke které došlo v dubnu roku 1989 na stadionu v Hillsborough v Sheffieldu. Před začátkem utkání mezi týmy Nottingham Forest a FC Liverpool vniklo na zcela zaplněný stadion tři tisíce liverpoolských příznivců bez vstupenek. Vznikla tlačenička, ve které bylo udušeno, umačkáno či ušlapáno 96 fanoušků Liverpoolu a více jak 700 jich bylo zraněno.

Tragické následky mělo také fotbalové utkání, které proběhlo v lednu roku 1991 v Jihoafrické republice ve městě Orkney. Jednalo se o zápas mezi týmy Kaizer Chiefs a Orlando Pirates. Během paniky, kterou zapříčinil fanoušek, který v davu napadl nožem příznivce soupeře, bylo kolem hřiště ušlapáno 42 lidí.

Nešťastně skončil také zápas na africkém kontinentu v Ghaně, který se hrál v květnu roku 2001 mezi ligovými Accra Hearts a Asante Kotoko. Hosté se ujali vedení, ale domácímu týmu se podařilo v závěrečných minutách dát dva góly. Hostující fanoušci na to zareagovali tak, že začali na hrací plochu házet lahve a sedačky. Policie zakročila slzným plynem, a když se většina ze 70.000 diváků snažila dostat mimo dosah slzného plynu, přišlo jich 127 o život a přes 300 jich bylo zraněno v nastalé tlačeničce.

Tragické následky měl i další zápas na africkém kontinentu v únoru roku 2012, na stadionu Port Said v Egyptě při zápasu mezi týmy Al Masrí a Al-Ahlí. Mezi oběma týmy panovala předem značná nevraživost. I přesto, že domácí tým vyhrál 3:1, zaútočilo tisíce jejich fanoušků nejenom na ty hostující, ale i na hráče soupeře. K násilí užili nože, meče a lahve. Zemřelo 79 osob většinou v důsledku ušlapání. Na utkání nebyly přítomné žádné bezpečnostní složky.

Do souvislosti s fotbalovým násilím se dává také válka, která vypukla mezi státy Salvador a Honduras v době, kdy v červnu roku 1969 probíhaly kvalifikační fotbalové zápasy mezi oběma jejich reprezentačními výběry. Jak na zápase v Hondurasu, tak při odvetě v Salvadoru probíhaly mezi fanoušky násilné střety. Salvadorská armáda zaútočila na Honduras den před odvetným utkáním. V důsledku války zemřelo přes 900 Salvadorců a přes 300.000 jich bylo vyhnáno z Hondurasu. Na straně Hondurasu zemřelo 250 vojáků a kolem 2.000 civilistů.

K dalším fotbalovým tragédiím došlo i na dalších místech, především vlivem vzniklé paniky davu a následného ušlapání či umačkání diváků. Z těchto příčin přišlo v březnu roku 1988 v Nepálu na stadionu v Káthmándú o život 93 fanoušků, v lednu roku 1971 ve Skotsku v Glasgow na stadionu na Ibrox Parku přišlo o život 66 fanoušků a v říjnu roku 1982 v tehdejší Sovětské svazu, na stadionu v Moskvě, zemřelo 66 diváků.²⁹

4.4. Příčiny největších fotbalových tragédií

Z uvedených příkladů plyne, že opravdu tragické následky na fotbalových utkáních v minulosti mají příčinu spíše v neukázněném chování diváků na zastaralých a přeplněných stadionech a v nedostatečném zajištění těchto zápasů ze strany pořadatelů a policie. V moderních fotbalových arénách je toto nebezpečí již minimální. I přesto ovšem byla přehnaná rivalita mezi fanoušky soupeřících týmů často jedním ze spouštěčů davové psychózy, která vedla k mnoha zbytečným úmrtím.

²⁹Scholz P.: Problematika fotbalového diváctví v České republice aneb „Quo vaditis, fotbaloví příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.25-32. ISBN 978-80-7315-268-0.

5. Úvod k tématu diváckého násilí v České republice

Typickou vlastností člověka je soutěživost. Je užitečná z hlediska rozvoje a pokroku ve všech odvětvích lidské činnosti, pokud je využita správným směrem. Přináší užitek ve vědě, v technice, v lékařství, či v jiných oborech lidské činnosti. V moderní době, kdy lidé tráví čím dál více času mimo zaměstnání, nabývá na důležitosti způsob využívání volného času. Do zábavního průmyslu, spojeného s využíváním volného času, zmíněná soutěživost, jako přirozená lidská vlastnost, také postupně pronikla. Jsou udělovány ocenění za herecké výkony ve filmech, odměny za vítězství na mezinárodních soutěžích a stále prestižněji jsou oceňováni lidé v oborech a odvětvích, spjatých s trávením volného času. Různé soutěže, vyplňující volný čas lidí, jsou tak stále více sledované. A s tím i výsledky týmů v těchto soutěžích, které si získaly oblibu svých fanoušků. Úspěch a neúspěch milovaného klubu stále více ovlivňuje osobní život a pocit štěstí především příznivců fotbalových týmů. V případě neúspěchu se dostavuje pocit frustrace, spojený s projevy agresivity. A odtud je už blízko k jevu, nazývanému divácké násilí.

Z hlediska fotbalových fanoušků je zajímavá jejich potřeba ztotožňovat se především s takovými týmy, které jsou úspěšné a vítězí. Je v tom obsažena přirozená lidská potřeba zařadit se k těm silnějším. Pokud je někdo příznivcem úspěšného fotbalového týmu a o kopanou jako celek se obecně zajímá, zažívá pocity štěstí, když jeho oblíbený tým často vítězí. Proto se stane, že občan Vyškova fandí mužstvům z anglického Manchesteru, kde nikdy nebyl, ale kde tamní fotbalové kluby patří k vůbec těm neúspěšnějším týmům nejenom v Anglii. Na stejném principu lze vysvětlit i skutečnost, že obyvatel malé obce v okrese Plzeň-jih tráví většinu svého volného času sledováním fotbalového klubu AC Sparta Praha, nejúspěšnějšího v naší zemi z hlediska počtu získaných titulů.

A tak lidé fandí úspěšným sportovcům, či týmům. Úspěchy sportovních celebrit činí jejich fanoušky šťastnějšími, neboť je považují i za úspěchy vlastní. Podporují své favority tak, jak umí. V případě individuálních sportů tato podpora ještě většinou nepřekračuje pomyslné meze slušnosti. V tenisu, jezdeckví, šermu či plavání jsme svědky kultivovaného fandovství. V případě populárních

kolektivních sportů je tomu ale jinak. Jako by lidé podleli kolektivnímu nadšení, které se někdy může proměnit až ve fanatismus. Lidé fandí hokejovým, házenkářským, volejbalovým, basketbalovým a fotbalovým týmům, věnují jim volný čas a utrácejí peníze za to, aby byli alespoň na chvíli jejich součástí. Čím více vítězných zápasů zažijí, tím lépe. S počtem vítězství roste sebevědomí nejenom sportovců, ale i jejich fanoušků. A když se nedaří, obracejí své původní nadšení do negativních emocí proti všem, kdo stojí v cestě za vítězstvím jejich oblíbených týmů. Málokdy se stává, že fanoušek uzná sportovně prohru, protože byl soupeř prostě lepší. Spíše za porážkou vidí spiknutí, či podvod.

Proto je pochopitelné, že v České republice mají nejvíce fanoušků úspěšné fotbalové kluby, jako je AC Sparta Praha s třiceti šesti vyhranými domácími tituly, nebo SK Slavia Praha s více než dvaceti mistrovskými tituly. Zároveň ovšem proti těmto klubům stojí největší množství těch, kteří se vůči nim vymezují. Právě tyto úspěšné kluby totiž nejčastěji stojí v cestě za úspěchy menších regionálních klubů, které mají také své příznivce, toužící po vítězstvích. A tak vzniká rivalita. Hlavně mezi mužstvy, která mají z hlediska dobrého zázemí a financí možnost, těm nejsilnějším zdárně konkurovat. Mezi takové je možné v současnosti v České republice zařadit kluby jako FC Baník Ostrava, FC Viktoria Plzeň, SK Sigma Olomouc a v blízké budoucnosti k nim zcela jistě bude patřit i Zbrojovka Brno. Ze sportovního hlediska jsou rivalita a konkurenční prostředí prospěšné. Přispívají k fotbalovému a klubovému rozvoji. Ve fanatické podobě je ale rivalita spíše škodlivá, protože v lidech probouzí násilné a agresivní chování.

Většina lidí, kteří někdy hráli fotbal ať již na amatérské, či na profesionální úrovni, s tímto sportem po skončení hráčské kariéry v nějaké formě přichází do kontaktu neustále. Nebo jej alespoň sleduje. Fotbal sledují ale i další miliony lidí po celém světě, kteří jej nikdy nehráli. Velká sledovanost fotbalu je spojena s obrovskými finančními prostředky, které do něj proudí z televizních přenosů, reklam a sponzoringu. Čím je tým úspěšnější, tím více finančních prostředků tímto způsobem generuje. To ale zase vytváří zpětně tlak na úspěšné výsledky, které jsou předpokladem budoucí finanční prosperity klubů. Důraz na úspěch se ovšem nevyskytuje jen u profesionálních fotbalových klubů.

I na amatérské úrovni je pro mnohé výsledek utkání to nejdůležitější. Většinou je to vnímáno jako přirozená touha po vítězství. Tlak na dosažení

úspěšných výsledků se může projevovat agresivitou směrem k rozhodčím, nebo snahou ho nějakým způsobem ovlivnit ve svůj prospěch. Malým dárkem, či lahví alkoholu. V minulosti nebyly ojedinělé ani případy podvodů, kdy za tým nastoupil pod jiným jménem hráč, registrovaný v klubu z vyšší soutěže. Někde se fotbal na amatérské úrovni provozuje ve férovém prostředí, jinde jsou zápasy sousedních obcí prestižní záležitostí, která je obrazně řečeno otázkou života a smrti. Je potom logické, že v profesionálních soutěžích, a to nejenom těch fotbalových, už bylo zaznamenáno množství případů ovlivnění zápasů, spojených s korupcí. Až v těchto soutěžích se totiž rozdělují milionové odměny za vyhraná utkání, tituly či poháry. Problémy s korupcí jsou ale také jedním z faktorů, které přispívají k větší agresivitě diváků.

Kam až sahá divácká zábava a kdy už se jedná o společensky nepřijatelné chování? Pro vnějšího pozorovatele se zdá, že agresivity mezi soupeřícími fanoušky ve formě urážlivých, vulgárních a někdy až ponižujících verbálních projevů neubývá. Verbální agresivita diváků je bohužel postihována pouze minimálně a jen v případech, kdy by mohla naplňovat skutkovou podstatu některého z trestných činů. Jinak spíše na stadionech slyšíme jen občasné upozornění ze strany hlasatele, aby se fandilo slušně, což se absolutně míjí účinkem. Mnoho lidí si naopak myslí, že takovéto hlasité, i když vulgární skandování, dotváří dobrou atmosféru zápasu.

Hanlivé skandování na adresu soupeře budí následně agresi nejenom u fanoušků soupeře v hledišti, ale i mezi hráči na hřišti. Nikdo z příznivců a hráčů neslyší rád často užívané vulgární nadávky na své mužstvo typu: „*Sparta, buzerantů parta*“, „*Zkurvená Plzeň*“, či rasistické „*Jude Slavie*“. Z těchto projevů plyne absolutní neúcta k soupeři a absence jakéhokoli respektu. Každá taková akce vyvolá přirozeně i reakci. A tak vzniká touha některých fanoušků, kteří jsou obvykle mladí a cítí se silní a odvážní, se bránit. Vznikají skupiny ultras, kteří se občas chovají stejně vulgárně a vznikají skupiny hooligans, jejichž prvotním zájmem je nad protistranou zvítězit v domluvených bitkách.

Jsme potom svědky nekonečného, stále dokola se opakujícího příběhu, zvaného divácké násilí. Policie České republiky vynakládá obrovské finanční prostředky na zajišťování bezpečnosti v okolí fotbalových stadionů, a když je potřeba, tak i v jejich útrobách. Přitom by šlo tyto prostředky vynakládat na jiné

problémy, které společnost trápí. Novináři se diví a pohoršují nad tím, jak je něco takového, jako násilí na stadionech, v moderní společnosti vůbec možné. A právě oni by mohli ovlivňovat veřejné mínění pozitivním směrem a snažit se ve fotbalových příznivcích pěstovat a rozvíjet respekt nejenom k zákonům, ale i k sobě navzájem. Pokud se totiž lidé kolem fotbalu, hráči, funkcionáři a fanoušci budou k sobě chovat s respektem, budou agresivní projevy na stadionech pouze ojedinělé.

Divácké násilí nejenom na fotbalových stadionech dosahuje takové míry, jak vyspělá je sama společnost. V tomto ohledu je na místě být skeptický k názoru, že pokud se v České republice postaví moderní stadiony, kde bude čisto a všechna místa budou pouze k sezení, že se vytratí i jev zvaný divácké násilí. Do určité míry jistě ano. Ovšem do té doby, dokud se na sportovních stadionech budou vyskytovat projevy negativních emocí a agresivity, nebude problém s diváckým násilím nikdy zcela zažehnán.

Kontrolovat chování některých diváků v hledištích stadionů tak v současnosti stále jde pouze za pomoci vynutitelných a účinných právních sankcí. Ve spojení s přijatými opatřeními v posledních letech ze strany orgánů veřejné moci, Policie ČR i samotných klubů, je nicméně i z policejních statistických ukazatelů zřejmé, že především fyzického násilí v okolí stadionů viditelně ubylo.

5.1. Počátky diváckého násilí v České republice

Ve vývoji fotbalového chuligánství v České republice lze rozeznat dvě základní vývojové etapy. První etapa byla charakterizována neorganizovaným fotbalovým násilím, výtržnictvím a vandalismem. Jednalo se o nahodilé incidenty, páchané jednotlivci, či nekonzistentními skupinami. Tato etapa trvala od počátku fotbalu v českých zemích na přelomu 19. a 20. století až do poloviny devadesátých let 20. století. Při několika klubech následně začaly vznikat gangy se specifickými názvy, čímž začala druhá vývojová etapa. Tato etapa již byla charakterizována cílenou činností stabilních skupin, jejichž členové sami sebe chápali jako příslušníky specifické chuligánské entity. Zhruba od roku 2001 se některé gangy zpolitizovaly ve smyslu pravicového extremismu.

Od počátku vývoje kopané na českém území bylo v hledištích stadionů možné slyšet vulgární nadávky rozhodčím, hráčům, pořadatelské službě či příznivcům soupeře. Tyto incidenty ale nebyly závažné. V době totalitního komunistického režimu sloužilo vyjádření protestů v ochozech k vymezování se vůči režimu, který mohl být ztělesňován rozhodčím, některými kluby, či jinak. Větší problémy s návštěvníky začaly od počátku osmdesátých let. V hledišti vzrůstala vulgarita a brutalita. Násilností a výtržností se ve dnech zápasů dopouštěly průvody vlajkonošů v Praze, v Brně, v Olomouci i v Ostravě. Fotbalové chuligánství ale příliš medializováno nebylo kvůli existující cenzuře. Komunistická moc se snažila příliš nepoukazovat na některé problémy, spojené s dělnickou mládeží a snažila se na veřejnosti uchovat její pozitivní image.³⁰

Momentem, který vedl k další fázi českého fotbalového chuligánství, byl incident z června roku 1985. Při návratu spartánských příznivců ze Slovenska z utkání federální 1. ligy v Banské Bystrici, došlo z jejich strany ke zdemolování rychlíku, vracejícího se do Prahy. V roce 1987 byl o tomto incidentu natočen film s názvem „Proč?“. Tímto filmem se ale problém fotbalového násilí v řadách dospívající mládeže pouze zpopularizoval.

Ve druhé polovině 80. let počet násilných incidentů v České republice v souvislosti s fotbalem narůstal. Utkání na půdě soupeřů začaly navštěvovat skupinky fanoušku z klubů Baníku Ostrava a Sparty Praha a vyvolávaly výtržnosti. Podobně se takto začali projevovat také příznivci týmů Sigmy Olomouc, Zbrojovky Brno, Škody Plzeň, Slovanu Bratislava a Spartaku Trnava.

K tragickému incidentu v souvislosti s fotbalovým chuligánstvím došlo v roce 1988 v Plzni, kdy kvůli násilnému střetu mezi příznivci plzeňského celku a celku pražské Sparty zemřela v prostorách plzeňského hlavního nádraží žena důchodového věku. Střet obou táborů byl připravován dopředu. Před stadionem v Plzni napadlo několik stovek plzeňských fanoušků asi dvě stovky těch spartánských. Ti utekli směrem k plzeňskému nádraží. Zde střet po dvaceti minutách ukončila zásahová jednotka. K úmrtí ženy došlo poté, kdy jí nechtěně

³⁰Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.129-131. ISBN 80-903333-0-3.

srazil jeden z fanoušků pražského celku, který utíkal před policistou. Po této tragédii bylo na několik kol zakázáno věšet na stadionech vlajky klubů.³¹

Po změně politického režimu v listopadu roku 1989, jež do společnosti přinesla nejen svobodu, ale i uvolnění mravů, narostlo nejen sebevědomí, ale i agresivita fotbalových chuligánů. Fotbalové ochozy začali navštěvovat příslušníci skinheadské subkultury, skandující rasistická hesla a nadávky a na stadiony vnesli některé neonacistické prvky, jako bylo hajlování. Zvýšila se organizovanost příznivců a množily se incidenty mimo prostory stadionů. Skupiny militantních příznivců nabyly konzistentnější podoby. Začaly vycházet chuligánské tiskoviny s názvy ostravský Bazal, a Hooligan příznivců pražské Sparty.

V říjnu roku 1994 došlo k další tragické události, kdy skupina příznivců brněnského fotbalového klubu se při cestě vlakem ze zápasu v Benešově dostala do konfliktu vojákem, který se zastal staršího muže. Tento voják byl nejprve fyzicky napaden a následně byl z vlaku dvěma brněnskými příznivci za jízdy vyhozen ven. V kolejišti ho poté přešel jiný projíždějící vlak.³²

5.2. Fotbalové chuligánství v České republice od přelomu tisíciletí

Od druhé poloviny devadesátých let vznikaly při fotbalových klubech chuligánské gangy se stabilními názvy a složením, které se celkem pravidelně zúčastňovaly fotbalových zápasů a bitek. Chuligánské skupiny se distancovaly od bezprostřední vazby na fotbalové kluby i tím, jak byly svérázně pojmenovány. Součástí těchto názvů byla slova jako gang, banda, tlupa, komando, nebo klan. Těmito názvy se vymezovaly vůči jiným, krátkodobě existujícím či náhodným skupinám. V současnosti má téměř každý prvoligový a druholigový klub z většího města část svých příznivců, které je možno považovat za fotbalové chuligány. Některé gangy jsou složeny pouze z několika jednotlivců, největší ale mají i několik desítek členů. Některé vydávají tiskoviny, které převážně popisují jednotlivé střety mezi soupeřícími skupinami, ale obsahují i reportáže z výjezdů

³¹Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbalové chuligány, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.131-132. ISBN 80-903333-0-3.

³²Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbalové chuligány, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.132-133. ISBN 80-903333-0-3.

do zahraničí. Střety radikálních fanoušků však neprobíhají pouze ve fyzické rovině, ale jsou vedeny i v kyberprostoru na soukromých internetových stránkách chuligánských gangů. Zde bývají bitky, ke kterým u příležitosti ligového utkání došlo, podrobně rozebírány. Jsou zde zmiňovány i případy udavačského chování některých z jejich aktérů při výsleších na policii.

Mezi nejznámější chuligánské gangy při fotbalových prvoligových klubech České republiky, z nichž některé existují až dodnes, lze jmenovat skupinu s názvem „*Brigade Drápek z Lasičky*“ při fotbalovém klubu AC Sparta Praha s tiskovinou s názvem „*Ultra*“, skupinu „*Grigate '97*“ při klubu SK Slavia Praha s tiskovinou „*Fanatik*“, skupinu s názvem „*Chachar Boys*“ při klubu FC Baník Ostrava vydávajícím stejnojmennou tiskovinu, skupinu „*Blue-Red Wolves Pilsen*“ při klubu FC Viktoria Plzeň vydávajícím stejnojmennou tiskovinu, skupinu „*Johny Kentus Gang*“ při klubu Zbrojovka Brno, vydávajícím tiskovinu „*Eagle*“, či skupinu „*Berserk*“ při klubu Bohemians Praha s tiskovinou s názvem „*Lalášek*“.³³

V současnosti se největší bitky mezi chuligánskými skupinami odehrávají mimo fotbalové stadiony. Ke střetům dochází po domluvě přes telefony, kdy jsou ze strany chuligánů ctěna určitá pravidla. Bývá upřesněn počet bojujících a bývá předem ujednáno, zda během střetu budou povoleny nějaké zbraně, či zda budou zakázány. Chuligánské skupiny střety promyšleně plánují a vyhledávají. Policie jim v těchto případech není schopna zcela zamezit. Na místo střetů vyjíždí až se zpožděním, po oznámení ze strany občanů.

Na fotbalové chuligánství se po roce 2000 začaly vázat některé projevy politického extremismu, s vyobrazenými hesly či symbolikou na transparentech s keltskými kříži, sig-runy a číselnými kryptonimy. Začaly se objevovat projevy rasismu bučením na hráče černé pleti. Pro velkou část chuligánské scény bylo nejvíce urážlivé označení slovem „žid“. Některé gangy se ale proti politizaci fotbalového chuligánství začaly bránit zdůrazňováním své apolitičnosti.³⁴

³³Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.134-137. ISBN 80-903333-0-3.

³⁴Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. s.138-145. ISBN 80-903333-0-3.

6. Profesionální fotbalová scéna v ČR a radikální fanoušci

V současné době hraje profesionální prvoligovou a druholigovou fotbalovou soutěž v České republice celkem 32 týmů. Klub AC Sparta Praha má ve druhé nejvyšší soutěži aktuálně i svůj rezervní B-tým. Jinak záložní týmy ostatních prvoligových celků hrají nižší, tedy amatérské soutěže.

Prvoligová soutěž, která nese název Fortuna liga podle hlavního sponzora, čítá 16 mužstev, stejně jako soutěž druholigová, která nese název Fotbalová národní liga. V první lize jsou tři celky z Hlavního města Prahy, jinak mají ostatní česká města, kde se hraje prvoligová soutěž, zastoupení po jednom týmu. Ve druhé nejvyšší soutěži jsou zastoupeny také tři pražské celky a dva týmy z Brna. Jinak jsou ostatní města, stejně jako v nejvyšší soutěži, zastoupena pouze jedním týmem. Z krajských měst nemá v nejvyšší soutěži svůj klub Ústí nad Labem, Karlovy Vary, Jihlava a Brno. Tato města mají ale až na Karlovy Vary své týmy ve druhé nejvyšší soutěži a mají tak dobré předpoklady v příštích letech do nejvyšší soutěže postoupit. Z měst, která nejsou krajská, hrají nejvyšší soutěž celky z Teplic, Karviné, Jablonce, Mladé Boleslavi a Uherského Hradiště. Z uvedeného plyne, že celky z nejvyšší soutěže mají sídlo hlavně ve velkých městech. Tím se Česká republika dostává do situace, která je obvyklá v ostatních fotbalově vyspělých zemích Evropy. Je to ovšem rozdíl oproti stavu u nás v devadesátých letech minulého století, kdy po společenských změnách v naší republice, které nastaly po roce 1989, se nejvyšší soutěž hrála i v tak malých obcích, jako byly Blšany, Drnovice či Lázně Bohdaneč. Docházelo k tomu díky kapitálu, který do těchto malých klubů investovali podnikatelé, kteří v té době poměrně rychle zbohatli. Díky chybějící infrastruktuře a absenci fotbalové tradice v takto malých obcích ovšem nebylo možné uvedený stav dlouhodobě udržet a i proto se situace postupně narovnal do současné podoby.

Samostatná česká fotbalová liga existuje od léta roku 1993, po rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky dne 31.12.1992. Od prvního ročníku 1993/1994 se ligy účastnilo 16 týmů.

Za období od roku 1925, kdy vznikla fotbalová ligová soutěž v tehdejším Československu a které zahrnovalo jak období Protektorátu Čech a Moravy, tak poválečné totalitní období za vlády Komunistické strany až do současnosti, se

nejúspěšnějším mužstvem z hlediska počtu získaných mistrovských titulů stal klub AC Sparta Praha, který jich získal celkem 36. Druhá SK Slavia Praha získala 21 mistrovských titulů a třetí Dukla Praha, bývalý armádní klub, získal 11 titulů. Žádnému dalšímu českému klubu se nepodařilo získat dvojciferný počet mistrovských titulů. Čtvrté Viktorii Plzeň se za období od roku 2010 do současnosti podařilo získat 5 mistrovských titulů, pátý Baník Ostrava v období od přelomu 70. a 80. let dvacátého století získal 4 mistrovské tituly. Úspěšným týmem je také Slovan Liberec, který v prvoligové soutěži uspěl třikrát. Ostatní týmy, např. Brno, Hradec Králové, či Vítkovice, se radovaly pouze jednou.³⁵

Samostatná česká fotbalová liga si ve svém průběhu prošla několika korupčními skandály, které odhalily i stinnou stránku fungování některých klubů. V roce 2004 policie zadržela jednoho prvoligového rozhodčího a funkcionáře klubu 1. FC Slovácko, který měl u sebe 175.000,- Kč. Postupem času začali být vyšetřováni i další rozhodčí a předsedové klubů. Korupci se díky odposlechům podařilo prokázat u třech prvoligových týmů, a to u klubů 1. FC Slovácko, FK Viktoria Žižkov a FC Vítkovice, které byly potrestány odpočtem bodů v prvoligové tabulce. Známým představitelem korupční aféry z této doby byl žižkovský funkcionář Ivan Horník, který s dalšími funkcionáři užíval pro označení vyplácených peněz za ovlivnění zápasů výraz „Kapřici připluli“. Obsah získaných odposlechů ztvárnili v divadelním představení i známí čeští herci. Mezi fanoušky se naší prvoligové soutěži od té doby začalo posměšně říkat „Kaprliga“.

K další korupční aféře došlo po velkých svazových i policejních opatřeních v závěrečných kolech ročníku 2009/2010, kdy si hráči klubů SK Sigma Olomouc a FK Bohemians Praha předali za ovlivnění zápasu částku ve výši 300.000,- Kč. Ze strany Disciplinární komise Fotbalové asociace byl potrestán olomoucký klub odpočtem bodů a olomoucký hráč, který peníze předával a předseda tohoto klubu, byli potrestáni zákazem činnosti ve fotbale.³⁶

³⁵1. Česká fotbalová liga [online]. WIKIWAND. Mistrovské souboje. [cit. 07.06.2015].

Dostupné z: https://www.wikiwand.com/cs/1._česká_fotbalová_liga/

³⁶1. Česká fotbalová liga [online]. WIKIWAND. Korupční aféra z roku 2004. Korupční aféra SK Sigma Olomouc vs. FK Bohemians Praha 2010. [cit. 07.06.2015].

Dostupné z: https://www.wikiwand.com/cs/1._česká_fotbalová_liga/

6.1. České prvoligové fotbalové celky a jejich radikální fanoušci

Pojmenování radikálních skupin fanoušků, působících při profesionálních fotbalových klubech v ČR, je v další části práce provázáno i s představením samotných klubů, neboť jejich historie a tradice rezonuje s počty jejich fanoušků, včetně těch radikálních. Klub AC Sparta Praha, nejúspěšnější v československé a české historii z hlediska počtu získaných mistrovských titulů, je v přehledu uveden jako první. Údaje o dalších klubech a jejich radikálních fanoušcích následují v pořadí jejich aktuální úspěšnosti v soutěži. Použitá loga klubů jsou volně přístupná ke stažení na oficiálních internetových stránkách klubů.

Klub AC Sparta Praha byl založen v roce 1893 a sídlí na pražské Letné. Se ziskem 36 mistrovských titulů z československé a české fotbalové ligy je nejúspěšnějším českým týmem. Domácí zápasy hraje na stadionu s kapacitou pro téměř 19.000 diváků. Jméno klubu je odvozeno od jména starověkého města, jehož obyvatelé se vyznačovali bojovností a vůlí. Po první světové válce dokázala Sparta vybudovat velmi silný tým, který si získal respekt a velkou podporu fanoušků. Klubu se přezdívá „Železná Sparta“, nebo „Letenští“. Klubovými barvami jsou modrá, žlutá a rudá.³⁷

Mezi tradiční radikální skupiny při fotbalovém klubu AC Sparta Praha patří skupiny s názvy „*Brigade Drápek z Lasičky*“ s jejich tiskovinou „*Ultra*“, „*Red Pirates Sparta*“ s tiskovinou „*Piráť*“ a „*Frakce Rudý úder*“. V minulosti vycházela také tiskovina s názvem „*Bezmozek Times*“. Ultras skupina má název „*Ultras Sparta*“. Spartánští radikální fanoušci neudrží žádnou družbu s obdobnou skupinou v Čechách či v zahraničí, ale mají přátelské vztahy s fanoušky Viktorie Žižkov a s fanoušky slovenských klubů FC Nitra a VSŽ Košice. Nepřátelství spartáné deklarují k radikálním skupinám ze Slavie, z Ostravy, z Brna, z Plzně a z Bohemians.³⁸ O chování radikálních fanoušků Sparty pojednávají celovečerní filmy s názvy „*Proč*“, „*Horem pádem*“ a „*Non plus Ultra*“.

³⁷ AC Sparta Praha [online]. WIKIPEDIE. Vlastníci. Symboly. [cit. 01.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/AC_Sparta_Praha/

³⁸ Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

SK Slavia Praha je druhý nejúspěšnější český klub z hlediska počtu získaných mistrovských titulů. Má jich na svém kontě celkem 21. Sídlí v pražských Vršovicích a byl založen v listopadu roku 1892. Své zápasy hraje na stadionu s názvem Eden. Název klubu vznikl z latinského termínu, který označoval ve středověké literatuře území obývané Slovany. Klubové barvy jsou bílá, jako symbol čistoty sportovní myšlenky a červená, jako symbol srdce. Červená hvězda má představovat stále novou naději i ve chmurných dobách. Klub má přezdívku „Červenobílí“, nebo „Sešívání“.³⁹

Mezi radikální skupiny při klubu SK Slavia Praha patří skupiny s názvem „Brigate '97“ s tiskovinou „Fanatik“, „Slavia Hooligans“ s tiskovinou „Time for You“, skupina „Slavia Youngsters“ s tiskovinou „Výtržník“, skupina „Tlupa Toma Sojera“, a dále skupiny se zkratkou „RWS“ a „RWP“. Radikální fanoušci udržují družbu s fanoušky polských klubů Zagłębie Sosnowiec a Górnik Walbrzych a s fanoušky chorvatského klubu Hajduk Split. Nepřátelství slávističtí hooligans a ultras deklaruji k obdobným skupinám ze Sparty, Bohemians, Viktorie Plzeň a Sigmy Olomouc. Základna fanoušků má název „Tribuna Sever“.⁴⁰

Fotbalový klub FC Viktoria Plzeň je jediným klubem z Plzeňského kraje, který hraje profesionální fotbalovou soutěž. Byl založen v roce 1911. Do roku 2004 se neustále pohyboval mezi první a druhou ligou. Představitelům klubu se po dlouhá léta nedařilo stabilizovat rozpočet klubu a tak musel být naplňován prodejem nejlepších odchovanců. Zlom nastal po roce 2010, kdy klub získal celkem pět mistrovských titulů a třikrát startoval v prestižní Lize mistrů UEFA. Klub má přezdívku „Viktorka“ a klubovými barvami jsou červená a modrá.⁴¹

Mezi radikální skupiny příznivců klubu FC Viktoria Plzeň patří ty s názvem „Blue-Red Wolves Pilsen“ s tiskovinou stejného názvu, „Pilsen fans“ také se

³⁹SK Slavia Praha [online]. WIKIPEDIE. Symboly klubu. Fanoušci. Drasy klubu. [cit. 01.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/SK_Slavia_Praha/

⁴⁰Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁴¹FC Viktoria Plzeň [online]. WIKIPEDIE. Historie. Změna trenéra, majitele a cesta na vrchol. [cit. 01.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Viktoria_Plzeň/

stejně znějící tiskovinou, „Pilsen bOils“ s tiskovinou „Pilsen bOils informátor“, skupina „Radikálové Plzeň“ s tiskovinou „Alcoholols“ a skupina s názvem „Service Squad“. Radikální fanoušci z Plzně nemají s nikým družbu, udržují však přátelství s radikálními fanoušky Zbrojovky Brno. Nepřátelsky se plzeňští hooligans a ultras vymezují vůči radikálním fanouškům klubů obou pražských „S“ a klubu SK Dynamo České Budějovice.⁴²

Fotbalový klub 1. FC Slovácko sídlí v moravském městě Uherské Hradiště. Vznikl v červenci roku 2000 po sloučení klubů 1. FC Synot a FC Synot Slovácká Slavia Uherské Hradiště. Současný název klub užívá od roku 2004 po korupční aféře v sezóně 2003/2004, kdy klub opustila firma Synot. V české nejvyšší soutěži klub působí od sezóny 2009/2010, poté, kdy zakoupil licenci na první ligu od Čáslavi. Domácí zápasy hraje mužstvo na Městském fotbalovém stadionu, který má kapacitu přes 8.000 diváků. Na mezinárodní scéně klub působil minimálně. Klubu se přezdívá „Synot“ a klubovými barvami jsou tmavě modrá a bílá.⁴³

Při klubu 1. FC Slovácko působí radikální skupina fanoušků s názvem „Los Sohajos“. Radikální fanoušci klubu udržují družbu s radikálními fanoušky klubu z Olomouce a s radikálními fanoušky slovenského klubu z Púchova. Nepřátelské vztahy mají s fanoušky ze Zlína a z Baníku Ostrava.⁴⁴

Fotbalový klub FC Hradec Králové byl založen v roce 1905. Současný název užívá od roku 2005. V sezóně 1959/1960 vyhrál poprvé a naposledy tehdy ještě československou ligu. Po zisku titulu klub startoval v Poháru mistrů evropských zemí, kde postoupil až do čtvrtfinále, kde byl vyřazen španělským mistrem FC Barcelona. Klub má přezdívku „Votroci“. Klubovými barvami jsou černá a bílá. Své domácí zápasy hrál klub až do roku 2021 na Všesportovním stadionu. Po

⁴² Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁴³ 1. FC Slovácko [online]. WIKIPEDIE. Historie. Účast v evropských pohárech. [cit. 31.10.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/1._FC_Slovácko/

⁴⁴ Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

postupu do nejvyšší soutěže musí hrát své domácí zápasy na pronajatém stadionu v Mladé Boleslavi, neboť stadion v Hradci Králové prochází generální rekonstrukcí.⁴⁵

Mezi radikální skupiny fanoušků při klubu FC Hradec Králové patří skupiny s názvem „*Crime Boys*“ a „*Regiment Königgratz*“ který vydává tiskovinu s názvem „*United Vandals*“ a dále radikální skupiny s názvy „*Uličníci z Východu*“, „*Veterán Fans*“, „*Young Ultras*“, „*Kuks Werewolves*“, „*Unit Boys*“ a „*Ultras Valdice*“. Radikální fanoušci z Hradce Králové udržují družbu s fanoušky z Trutnova a přátelství udržují s fanoušky z Mladé Boleslavi. Přátelské vztahy udržuje skupina „*Uličníci z Východu*“ také s některými spartánskými fanoušky. Nepřátelské vztahy mají radikální fanoušci z Hradce Králové s fanoušky při prvoligových klubech z Pardubic, Bohemians a Slavie Praha.⁴⁶

Fotbalový klub FC Baník Ostrava byl založen v roce 1922 pod názvem SK Slezská Ostrava. Jeho stadion s názvem „*Bazaly*“ byl otevřen v roce 1949. První titul klub vybojoval v sezóně 1975/1976 a poté se mu podařilo postoupit do prestižního poháru mistrů, kde jej vyřadil až Bayern Mnichov. Když klub začal trénovat legendární Evžen Hadamczik, získal v letech 1980 a 1981 další dva domácí tituly. Poslední vybojoval v sezóně 2003/2004. I přes sportovní úspěchy se poté klub dostal do finančních problémů a byl nucen prodat nejenom většinu hráčského kádru, ale i stadion na Bazalech. Od roku 2015 hraje domácí zápasy na Městském stadionu ve Vítkovicích. Klubu má přezdívku „*Chachaři*“, nebo „*Baníček*“. Klubovými barvami jsou modrá a bílá.⁴⁷

Mezi radikální skupiny fanoušků při klubu FC Baník Ostrava lze zařadit ty s názvem „*Apple Commando*“, „*Barabi*“, a „*Chachar Boys*“ se stejnojmennou vydávanou tiskovinou, a dále skupiny s názvy „*Silesian Hunters*“, „*Ultramaniacs*“, „*Chachar Juniors*“, „*Ultras Orlová*“, „*Marienbaad Ultras*“ a „*Cheb Boys*“ s tiskovinou s názvem „*Bazař*“. Od roku 1988 radikální fanoušci z Ostravy

⁴⁵FC Hradec Králové [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 31.10.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Hradec_Králové

⁴⁶Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021].

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁴⁷FC Baník Ostrava [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Ban%C3%ADk_Ostrava/

udržovali družbu se stejnými skupinami při slovenském klubu Spartak Trnava, přičemž v současnosti je vztah k těmto fanouškům deklarován již pouze na úrovni přátelství. Od roku 1996 udržují fanoušci Baníku družbu s radikálními fanoušky z polského klubu GKS Katowice. Z družby s fanoušky klubu GKS Katowice vzešlo přátelství s radikálními skupinami příznivců při dalších dvou polských fotbalových klubem ROW Rybnik a Gornik Zabrze, kteří mají družbu také s polským klubem GKS Katowice. Družbu udržují fanoušci Baníku také s příznivci českého klubu zvaný Hvězda Cheb, hrající v současnosti amatérskou fotbalovou soutěž. Nepřátelství radikální fanoušci Baníku deklarují s příznivci pražské Sparty a Slavie, stejně jako s obdobnými skupinami při klubu Slezský FC Opava a při klubu Zbrojovka Brno.⁴⁸

Klub SK Dynamo České Budějovice byl založen v roce 1905. Před vznikem samostatné České republiky klub působil spíše v nižších soutěžích. Současný název klub užívá od roku 2004. Největším úspěchem klubu v nejvyšší soutěži bylo umístění na šestém místě v sezónách 1993/1994 a 1996/1997. Jihočeši v posledních letech balancují na hraně mezi první a druhou ligou. Do nejvyšší soutěže naposledy postoupili v roce 2019. Své domácí zápasy klub hraje na stadionu na Střeleckém ostrově, který má kapacitu téměř 7.000 diváků. Klubu se přezdívá „Dynamo“ a klubovými barvami jsou černá a bílá.⁴⁹

Mezi radikální skupinu fanoušků klubu SK Dynamo České Budějovice patří ta se zaštitujícím názvem „Dynamo Budweis“, obsahující další podskupiny s názvy „Brigade Gauners“, „Ultras Budweis“, „South Legion“, „Forza Dynamo“ a „Budewis boys on Tour“. Příznivci klubu z Českých Budějovic udržují družbu s příznivci fotbalového klubu z Horního Rakouska s názvem SK Vorwärts Steyr a nepřátelské vztahy mají s radikálními příznivci pražské Sparty a Slavie a s fanoušky klubu FC Viktoria Plzeň.⁵⁰

⁴⁸ Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁴⁹ SK Dynamo České Budějovice [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/SK_Dynamo_České_Budějovice/

⁵⁰ Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

Fotbalový klub FK Mladá Boleslav byl založen v roce 1950 fúzí městských rivalů s názvy Aston Villa, Slavoj a Sokol Mladoboleslavský. Klub byl současným názvem poprvé pojmenován v roce 1990 a definitivně název užívá od roku 1995. V roce 1992 se klub stal farmou Slavie Praha a v roce 1994 se stal farmou pražských Bohemians. Do první ligy postoupil v roce 2004 a postupně si vybudoval silný kádr. V sezóně 2005/2006 dosáhl svého maxima, kdy obsadil druhé místo. V následujících letech klub ještě dvakrát skončil na třetím místě a v sezónách 2006 až 2008 se dostal až do základní skupiny Poháru UEFA. Klubu se přezdívá „Bolka“ a klubovými barvami jsou modrá a bílá.⁵¹

Mezi radikální skupinu fanoušků klubu FK Mladá Boleslav patří skupina tzv. fotbalových fanatiků s názvem „*Factory Youngsters*“. Nemá žádnou družbu s obdobnými skupinami z jiných klubů, udržuje pouze přátelství s radikálními fanoušky z Hradce Králové. Nepřátelství skupina uvádí směrem k radikálním příznivcům klubů FK Jablonec, Bohemians Praha a FK Pardubice.⁵²

Klub SK Sigma Olomouc byl založen v roce 1919, ale do první ligy se poprvé probojoval až v roce 1982. V první lize klub působí s výjimkou dvou sestupů v letech 2014 a 2016 neustále. Největším úspěchem v nejvyšší soutěži je druhé místo v sezóně 1995/1996 a celkem pět umístění na třetím místě. Nejvýraznějším mezinárodním úspěchem je účast ve čtvrtfinále Poháru UEFA v roce 1992. Nejúspěšnějším olomouckým trenérem byl Karel Brückner, pozdější reprezentační trenér. Domácí utkání hraje klub na Andrově stadionu s kapacitou přes 12.500 diváků. Klub má přezdívku „*Hanáci*“, či „*Modrá lavina*“. Klubovými barvami jsou modrá a bílá.⁵³

Mezi radikální skupiny fanoušků klubu SK Sigma Olomouc patří skupiny s názvem „*Hovada Zubr*“, „*NS Commando*“, „*Ultras Nové sady*“ a „*Fanatic Fans Šternberk*“. Vydávají tiskovinu s názvem „*Dvě stránky*“. Radikální fanoušci

⁵¹FK Mladá Boleslav [online]. WIKIPEDIE. Historie. Novější dějiny klubu a současnost. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Mladá_Boleslav/

⁵²Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁵³SK Sigma Olomouc [online]. WIKIPEDIE. Historie. Vzestup mezi elitu. Třicet let v první lize. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/SK_Sigma_Olomouc/

z Olomouce udržují družbu s obdobnými skupinami fanoušků při klubu 1. FC Slovácko a přátelství s fanoušky fotbalových klubů z Prostějova a slovenského Púchova. Nepřátelské vztahy deklarují směrem k radikálním fanouškům při klubech Baník Ostrava, Slavia Praha a Bohemians Praha.⁵⁴

Fotbalový klub FC Slovan Liberec byl založen v červenci roku 1958, kdy hrál nižší fotbalové soutěže. Do první ligy se klub probjoval až v roce 1993 po rozdělení federální Československé ligy. Postupně začalo být v Liberci budováno silné mužstvo, které svůj první titul vybojovalo v sezóně 2001/2002. Tento úspěch se klubu podařilo zopakovat ještě v dalších dvou sezónách, naposledy v ročníku 2011/2012. Klub je také vícenásobným účastníkem základní skupiny Poháru UEFA či Evropské ligy. Domácí zápasy klub hraje na stadionu U Nisy, který má kapacitu 9.900 diváků. Klubové barvy jsou modrá a bílá.⁵⁵

Mezi radikální skupiny fanoušků klubu FC Slovan Liberec patří především skupina s názvem „*Death Boys Slovan*“ a dále skupiny s názvy „*Chaotix Supporters*“, „*Rumový pralinky Liberec*“, „*Supras Unisono*“, „*Kategorie S*“ a skupina „*Ultras Liberec*“. Radikální fanoušci ze skupiny „*Chaotix Supporters*“ udržují družbu s obdobnými fanoušky z Jablonce, jiné skupiny nikoli. U některých jedinců z radikálních skupin fanoušků Liberce je dodnes udržováno přátelství s obdobnými skupinami z klubu Baník Most, se kterým dříve udržovaly družbu. Přátelství existuje ještě směrem k radikálním fanouškům polského klubu KSZO Ostrowiec. Nepřátelské vztahy panují směrem k radikálním fanouškům pražských klubů Slavie Praha a Sparty Praha a ze strany liberecké skupiny „*Supras Unisono*“ směrem k radikálním příznivcům z Jablonce.⁵⁶

Fotbalový klub FC Fastav Zlín, byl založen v roce 1919. Od počátku spolupracoval s firmou Baťa, proto od roku 1924 užíval označení SK Baťa Zlín.

⁵⁴Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁵⁵FC Slovan Liberec [online]. WIKIPEDIE. Historie. Novodobá éra. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Slovan_Liberec/

⁵⁶Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

Klub má od té doby přezdívku „Ševci“. Nejvyšší soutěž si klub poprvé zahrál v roce 1938. Po komunistickém převratu se přejmenoval na ZSJ Svit Gottwaldov. Původní název města klub užívá od roku 1990. V samostatné české lize klub několikrát sestoupil, nastalo se v první lize usadit od roku 2015. Domácí zápasy hraje na stadionu s názvem „Letná“. Klubovými barvami jsou žlutá a modrá.⁵⁷

Mezi radikální skupiny fanoušků klubu FC Fastav Zlín patří skupina s názvem „*Young Blood of Zlín*“ a skupiny s názvem „*Ultras FC Zlín*“, „*Forza Ševci*“ a „*Zálešná Boys*“. Radikální fanoušci ze Zlína neudržují s nikým ani družbu, ani přátelství. Nepřátelství deklarují směrem k radikálním fanouškům z klubů 1. FC Slovácko, SK Sigma Olomouc a AC Sparta Praha.⁵⁸

Fotbalový klub FK Jablonec byl založen v roce 1945 a postupně užíval názvy svých sponzorů jako Preciosa, Bižuterie a Liaz. V nejvyšší soutěži je od roku 1994. Největším úspěchem klubu je druhé místo v roce 2010. Od roku 1998 klub celkem osmkrát reprezentoval náš fotbal v evropských pohárech. Zásahu na tom má bývalý předseda Fotbalové asociace Miroslav Pelta, který je ale v současné době trestně stíhán za zneužití dotací. Motto klubu je: „*Za Jablonec, v první linii*“. Klubu se přezdívá „*Galácticos*“. Domácí zápasy hraje na stadionu Střelnice s kapacitou přes 6.000 diváků. Klubovými barvami jsou zelená a bílá.⁵⁹

Mezi radikální skupiny fanoušků klubu FK Jablonec patří skupina s názvem „*Corp Juniors*“ s tiskovinou „*Gablonz Supporters*“ a dále skupiny s názvy „*Gablonz Juniors*“, „*Ultras Jablonec*“ a „*Suburb Bitches Club*“. Radikální příznivci z Jablonce udržují družbu s fanoušky polského klubu Jelenia Gora, částí libereckých fanoušků ze skupiny „*Chaotix Supporters*“ a někteří jednotlivci udržují přátelství s jednotlivci z klubu Baník Most, se kterým dříve měli družbu. Nepřátelské vztahy mají radikální fanoušci z Jablonce s obdobnou libereckou skupinou s názvem „*Supras Unisono*“ a fanoušky klubu z Mladé Boleslavi.⁶⁰

⁵⁷FC Fastav Zlín [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Fastav_Zlín/

⁵⁸Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021].

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁵⁹FK Jablonec [online]. WIKIPEDIE. Historie. Umístění v jednotlivých sezónách. [cit. 14.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Jablonec/

⁶⁰Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021].

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

Fotbalový klub Bohemians Praha 1905 byl založen v pražských Vršovicích v roce 1905 s názvem AFK Vršovice. V roce 1927 přichází nabídka z Austrálie na fotbalový zájezd, kterou odmítly kluby Slavie Praha a Viktorie Žižkov. Vršovičtí fotbalisté nabídku přijali a přejmenovali se na Bohemians - Češi, aby byl název klubu v Austrálii srozumitelný. Po návratu už klub u názvu zůstal a jako památku na dva klokany, které v Austrálii obdržel darem, si klokana zvolil do znaku. V roce 1983 klub získal zatím svůj jediný domácí mistrovský titul a v poháru UEFA následně postoupil až do semifinále. Domácí zápasy se hrají na stadionu v „Dolíčku“ s kapacitou 6.300 diváků. Klubu se přezdívá „Klokani“, či „Bohemka“, klubovými barvami jsou zelená a bílá.⁶¹

Mezi radikální skupiny fanoušků klubu Bohemians Praha 1905 patří skupina s názvem „Berserk“ s tiskovinou zvanou „Lalášek“ a dále skupina „Tornado Boys Banditos“, skupina „Greenhors“, skupina „Piš-Piš Klan“, skupina „Bad Bois Uhříněves“, skupiny „Comandos of Trutnov“, a „Kangaroo Boys Vršovice“ a dále skupiny s názvem „Calveras Bohemins 1905“ a „Baroví Povaleči“. Radikální příznivci klubu udržují družbu s fanoušky z Pardubic a levicově orientovaní z nich mají dlouholeté přátelské vztahy s příznivci německého klubu St. Pauli. Nepřátelské vztahy radikální fanoušci při klubu Bohemians deklarují ke skupinám při klubech Slavia Praha, Sparta Praha, Sigma Olomouc a Hradec Králové.⁶²

Fotbalový klub FK Pardubice byl založen v roce 2008 sloučením tří klubů FK Tesla, FK Junior a MFK Pardubice. V roce 2012 klub postoupil do druhé ligy, v sezóně 2019/2020 ji vyhrál a zajistil si poprvé účast v nejvyšší soutěži. Domácí zápasy klub hrál na nevyhovujícím stadionu Pod Vinicí, proto prvoligové zápasy nyní hraje na stadionu pražských Bohemians. V první sezóně v nejvyšší soutěži klub obsadil sedmé místo. Klubovými barvami jsou červená, bílá a modrá.⁶³

⁶¹Bohemians Praha 1905 [online]. WIKIPEDIE. Historie. Legendární zájezd. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bohemians_Praha_1905/

⁶²Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁶³FK Pardubice [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Pardubice/

Mezi radikální skupiny fanoušků klubu FK Pardubice patří skupina s názvem „*Pardubická omladina*“ a skupiny „*Pardubice Hooligans*“ a „*Ultras Pardubice*“. Radikální fanoušci z Pardubic udržují družbu s fanoušky klubu Sokol Živanice a s pravicově orientovanou částí radikálních fanoušků, podporujících klub Bohemians Praha. Nepřátelské vztahy mají s obdobnými skupinami fanoušků při fotbalových klubech z Hradce Králové a z Chrudimi.⁶⁴

Klub MFK Karviná působí v nejvyšší české fotbalové soutěži od sezóny 2016/2017. Jedná o jediný klub v Karviné, proto sdružuje velké množství mládežnických týmů. Od postupu do elitní soutěže má klub především starosti s tím, nejvyšší soutěž uhájít. Své domácí zápasy hraje na moderním městském stadionu v Karviné-Ráji, který má kapacitu přes 4.800 diváků. Klub nese přezdívku „*Karviňáci*“. Klubovými barvami jsou bílá a zelená.

Mezi radikální skupiny fanoušků klubu MFK Karviná patří skupina s názvem „*Ultras Karviňáci*“ a skupina „*Pivnice z Brno*“. Obě skupiny jsou spřátelené a na stadionech spolupracují. Fanoušci z ultras skupiny nemají s nikým družbu. Není deklarováno ani nepřátelství s fanoušky regionálně blízkých klubů FC Baník Ostrava a SFC Opava.⁶⁵

Fotbalový klub FK Teplice je tradičním účastníkem nejvyšší fotbalové soutěže. Vznikl v roce 1945 a v první lize se objevil již v roce 1948. Poté i z administrativních důvodů hrál nižší soutěže. V roce 1973 klub získal nový fotbalový stadion „*Na Stínadlech*“. Na prvoligové scéně se definitivně zabydlel od sezóny 1996/1997. Nejlepšího umístění dosáhl v sezóně 1998/1999, kdy skončil na druhém místě. Teplický stadion Na Stínadlech je moderní a velký, s kapacitou přes 18.200 diváků. Občas na něm hraje i reprezentace. Přezdívka klubu je „*Sklář*“, nebo „*Glassboys*“. Klubovými barvami jsou modrá a žlutá.⁶⁶

⁶⁴Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021].

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁶⁵MFK Karviná [online]. WIKIPEDIE. Historie. Fanoušci. [cit. 14.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/MFK_Karviná/

⁶⁶FK Teplice [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 20.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Teplice/

Mezi radikální skupiny fanoušků klubu FK Teplice patří skupiny s názvem „*Division Nord*“ a „*North Warriors Young Hunters*“, a dále skupiny s názvem „*Sektor 15 Supporters Teplice*“, „*Whiskey Commando*“ a „*Ultras Teplice*“. Běžní fanoušci se sdružují ve skupině s názvem „*Fanklub FK Teplice*“. Skupina „*Sektor 15*“ udržuje družbu s příznivci pražského klubu FC Dukla Praha. Nepřátelství ze strany radikálních příznivců Teplic je deklarováno směrem k obdobným skupinám při klubech FK Jablonec a FC Baník Most.⁶⁷

6.2. České druholigové fotbalové celky a jejich radikální fanoušci

Mezi druholigovými fotbalovými celky v České republice je několik klubů s úspěšnou fotbalovou historií, které mají ambice vrátit se co nejrychleji do nejvyšší fotbalové soutěže. Úspěšná minulost těchto klubů s sebou nese respekt, který požívají a s tím spojené množství fanoušků, včetně těch radikálních, které za nimi stojí.

Fotbalový klub FC Zbrojovka Brno byl založen v roce 1913 pod názvem SK Židenice. Poprvé byl jako Zbrojovka pojmenován v roce 1947. Většinou hrál první ligu. V roce 1978 získal klub svůj první a dosud jediný titul. Na začátku devadesátých let skončila podpora klubu ze strany podniku Zbrojovka a klub byl přejmenován na Boby Brno. V období od roku 1993 do roku 2000 zaznamenal klub dosud stále trvající rekordy v návštěvnosti. Tehdy se domácí zápasy hrály na stadionu „*Za Lužánkami*“. V říjnu roku 1996 přišlo na zápas se Slavií rekordních 44.120 diváků. V roce 2001 se klub přesunul na Městský fotbalový stadion Srbská s kapacitou 12.550 diváků, kde hraje dodnes. Klub má přezdívky „*Zbrojovka*“, „*Flinta*“, či „*Boby*“ a klubovými barvami jsou červená, bílá a modrá.⁶⁸

Mezi radikální skupiny fanoušků při klubu FC Zbrojovka Brno patří skupina s názvem „*Johny Kentus Gang*“ a jejich mládežnická „záloha“ zvaná „*Cheeky boys*“ s vydávanou tiskovinou zvanou „*Eagle*“, skupina „*Orthodox Fans Brno*“ s tiskovinou zvanou „*Orthodox*“, skupiny s názvem „*Torcida*“, „*Ultras Brno*“ a

⁶⁷Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁶⁸FC Zbrojovka Brno [online]. WIKIPEDIE. Historie. Rekordy v návštěvnosti. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Zbrojovka_Brno/

„Division S“ a také skupina „Hooligans Brno“. Radikální fanoušci z Brna mají družbu s fanoušky rakouského fotbalového klubu Austria Vídeň a udržují přátelství s obdobnými skupinami fanoušků z klubu Viktoria Plzeň a již od roku 1996 také s fanoušky slovenského klubu Slovan Bratislava. Nepřátelské vztahy mají s fanoušky pražské Slavie a Sparty a stejný nepřátelský vztah zaujímají k radikálním fanouškům klubu Baník Ostrava.⁶⁹

Fotbalový klub SK Líšeň sídlí také v Brně a ve druhé nejvyšší soutěži působí od roku 2019. To je dosud největší úspěch klubu. Po prvním roce klub obsadil deváté místo, o rok později tabulku dokonce krátce vedl a nakonec skončil druhý. Svá domácí utkání klub hraje na stadionu s kapacitou 2.000 diváků. Klubovými barvami jsou červená, modrá a bílá.

Fanoušci fotbalového klubu SK Líšeň se sdružují ve skupině „Fans Líšeň“. Nebylo zjištěno, že by ze strany těchto příznivců existovaly přátelské či opačné vztahy k fanouškům dalších klubů, ani že by se dopouštěli výtržnického chování. Tak jako většina místních derby jsou hojně navštěvována vzájemná utkání klubů SK Líšeň a Zbrojovky Brno. V srpnu roku 2021 sice došlo k drobnému incidentu při vzájemném utkání těchto týmů, ovšem ne ze strany příznivců SK Líšeň.⁷⁰

Fotbalový klub Sellier & Bellot Vlašim byl založen v roce 1922. Hrál nižší fotbalové soutěže a až v roce 2009 postoupil do druhé nejvyšší soutěže, kterou hraje dosud. Domácí zápasy klub hraje na stadionu s kapacitou pro 1.200 diváků. Klub má 12 týmů ve všech věkových kategoriích a využívá možnost mít rezervní tým pro výchovu talentů. V minulosti to byla Čáslav, od roku 2018 Kácov. Přezdívku má klub „Rytíři“ a klubovými barvami jsou modrá a bílá.⁷¹

Skupiny radikálních fanoušků Vlašimi se na internetových stránkách nikde neprezentují. Ze strany člena jedné skupiny fanoušků při klubu z Vlašimi byl vyplněn dotazník, sestavený autorem této práce. Z něho je zřejmé, že při

⁶⁹ Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁷⁰ SK Líšeň [online]. WIKIPEDIE. Historie. Napadení na hřišti. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/SK_Líšeň/

⁷¹ FC Sellier & Bellot [online]. WIKIPEDIE. Historické názvy. Stadiony. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Sellier_%26_Bellot_Vlašim/

fotbalovém klubu z Vlašimi existuje skupina radikálních fanoušků s názvem „Asociální Chuligáni“, která byla založena v roce 2008. Jedná se o jedinou takovou skupinu ve Vlašimi. Její členové udržují přátelské vztahy s fanoušky klubu Viktorie Žižkov. Nejvyhrocenější vztahy mají s fotbalovými fanoušky z Písku a nepřátelství deklarují k fanouškům klubů z Benešova a Táborska.⁷²

Fotbalový klub FK Dukla Praha vznikl v roce 1948 jako armádní klub. Do mužstva tehdy přestupovali nejlepší fotbalisté u nás k výkonu základní vojenské služby. Název Dukla začal klub používat v roce 1956 na památku bojů o Duklu ve druhé světové válce. Civilním se klub stal až po pádu komunistického režimu. Domácí utkání klub hraje na pražském stadionu v Dejvicích s názvem „Juliska“ s kapacitou 8.150 diváků. Klub je s 11 československými mistrovskými tituly třetím neúspěšnějším v historii u nás. V roce 1967 dokázal postoupit do semifinále Poháru mistrů evropských zemí a v roce 1987 do semifinále PVP. Klub má přezdívku „Dukla“. Klubovými barvami jsou vínově fialová a žlutá.⁷³

Mezi skupiny příznivců klubu FK Dukla Praha patří ty s názvem „Frontline Supporters“, „Portsmouth Dukla“, „Fanklub Dukla“, a skupiny s názvem „Říčany Dukla“, „Louny Dukla“ a „Český Brod Dukla“. Tyto skupiny mají družbu s částí radikálních příznivců z Teplic, konkrétně s teplickou skupinou „Sektor 15“ a nepřátelské vztahy s radikálními příznivci Slavia Praha.⁷⁴

Fotbalový klub 1. SK Prostějov byl založen již roku 1904, ale fotbalové hřiště bylo pro klub otevřeno až v roce 1913. V letech 1934 až 1938 a v sezóně 1945/1946 hrál klub dokonce nejvyšší soutěž. Profesionální druhou nejvyšší soutěž hraje klub střídavě s nižšími amatérskými soutěžemi. V současnosti je účastníkem druhé ligy od roku 2018. Stadion v Prostějově má kapacitu 3.500 diváků. Klub má přezdívku „Eskáčko“ a klubovými barvami jsou modrá a bílá.⁷⁵

⁷²Vyplněný dotazník fanouška klubu FC Sellier & Bellot, který je přílohou této diplomové práce

⁷³FK Dukla Praha [online]. WIKIPEDIE. Historie. Umístění. [cit. 14.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Dukla_Praha/

⁷⁴Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021].

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁷⁵1. SK Prostějov [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 19.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/1._SK_Prostějov/

Mezi radikální fanoušky fotbalového klubu 1. SK Prostějov patří skupina s názvem „*Ultras Prostějov*“, skupina s názvem „*Fans of Prostějov*“, a dále skupiny „*SKPV 1913*“, „*Vládci Hané*“ a „*Vlajkonoši Prostějov*“. Fanoušci z těchto skupin navštěvují a podporují jak fotbalová, tak hokejová utkání Prostějova. Fotbaloví příznivci udržují přátelství s obdobnými skupinami fanoušků klubu SK Sigma Olomouc, vyhrocené vztahy mají s fanoušky z Přerova.⁷⁶

Fotbalový klub FC MAS Táborsko byl založen v roce 2012 po sloučení jihočeských klubů FK Spartak MAS Sezimovo Ústí a FK Tábor. Od svého založení hrál klub až na sezónu 2019/2020 druhou nejvyšší soutěž, kde se nejlépe umístil na třetím místě v roce 2014. Domácí zápasy klub hraje na stadionu v Táboře s kapacitou 2.000 diváků. Klubové barvy jsou modrá a bílá.⁷⁷

Fotbaloví příznivci klubu z Táborska jsou organizováni ve fanouškovské skupině „*Ševci 1926*“ s vlajkou, odkazující na klub FK Spartak MAS Sezimovo Ústí. Nebyly zjištěny radikální skupiny hooligans či ultras při tomto klubu.

Fotbalový klub FK Varnsdorf byl založen v roce 1938 jako SK Hraničář Varnsdorf. Svůj současný název má od roku 2011, kdy postoupil do druhé nejvyšší soutěže. V roce 2015 se klub umístil na druhém místě a mohl tak postoupit do nejvyšší soutěže, ale kvůli nevyhovujícímu stadionu se jeho majitelé postupu vzdali. Domácí zápasy klub hraje na Městském stadionu v Kotlině, který má nejvyšší kapacitu 5.000 diváků. Klubovými barvami jsou modrá a žlutá.⁷⁸

Fotbaloví příznivci klubu FK Varnsdorf jsou organizováni ve skupině s názvem „*Fan Club*“, užívající vlajku s názvem stadionu „*Kotlina*“. Nebyla zjištěna existence nějaké radikální skupiny hooligans či ultras při tomto klubu.

Fotbalový klub Slezský FC Opava byl založen v roce 1907 a hrál tehdy německou soutěž. Po vyhnání německého obyvatelstva po válce v roce 1945

⁷⁶Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021].

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

⁷⁷FC MAS Táborsko [online]. WIKIPEDIE. Umístění v jednotlivých sezónách. [cit. 21.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_MAS_Táborsko/

⁷⁸FK Varnsdorf [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Varnsdorf/

přičemž po postupu do nejvyšší soutěže ji hned po roce zase opustil. V roce 2012, když klub vyhrál druhou nejvyšší soutěž, do první ligy nepostoupil kvůli nevyhovujícímu stadionu. Městský stadion v Ústí nad Labem má kapacitu 4.000 diváků. Klub má přezdívku „Arma“ a klubovými barvami jsou modrá a bílá.⁸³

Mezi radikální skupiny fanoušků při klubu FK Ústí nad Labem lze zařadit skupinu s názvem „Bordel Patrol“ a skupinu s názvem „The Gentleman Ultras“. Ústecká skupina „Bordel Patrol“ vytvořila v roce 2010 koalici s radikálními fanoušky klubu Sparta Praha, kdy vznikla společná skupina „CNT Hammers Hooligans a Bordel Patrol“. Skupina v prohlášení uvádí: „Nejsme věrni ničemu jinému než nejlepšímu fotbalovému klubu na světě AC Sparta Praha!!!“⁸⁴

Městský fotbalový klub MFK Vyškov byl založen v roce 1921. Do roku 2021 byla největším úspěchem klubu účast ve třetí nejvyšší soutěži. Od roku 2014 je klub ve vlastnictví kamerunského podnikatele Kingsleyho Pungonga, který stojí za společností firmy Rainbow World Group. Jednou z aktivit této firmy je každoroční pořádání fotbalového kempu v Africe, díky čemuž má klub z Vyškova přístup k tamním mladým talentům. Domácí zápasy se dříve hrály na stadionu ve Vyškově, po postupu do druhé ligy se hrají na stadionu v Drnovicích s kapacitou 6.000 diváků. Na tomto stadionu se v minulosti hrály prvoligové zápasy. Klubovými barvami jsou modrá a bílá.⁸⁵

Při klubu MFK Vyškov nebyly zjištěny žádné radikální skupiny příznivců ultras či hooligans.

Fotbalový klub 1. FK Příbram byl založen v roce 1928 v bývalém městě Březové Hory a působil v nižších soutěžích. V roce 1972 byl přejmenován na TJ Uranové Doly Příbram. Ke zlomu v historii klubu došlo v roce 1990, po vstupu

⁸³FK Ústí nad Labem [online]. WIKIPEDIE. Historické názvy. Umístění v jednotlivých sezonách. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Ústí_nad_Labem/

⁸⁴CNT Ultras Hooligans a Bordel Patrol.[online]. Radikal fans of Sparta Prague and Ústí nad Labem. Dostupné z: <https://cnthammers.717.cz/menu/forum/>

⁸⁵MFK Vyškov [online]. WIKIPEDIE. Projekt Rainbow. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/MFK_Vyškov/

podnikatele Jaroslava Starky. Klub se v roce 1996 sloučil s Duklou Praha a poté postoupil do nejvyšší soutěže. Nejlepším umístěním klubu zde bylo čtvrté místo v roce 2001, jinak se v soutěži pohyboval spíše v dolní části tabulky. Do druhé ligy klub sestoupil v roce 2021. Své domácí zápasy hraje na stadionu „Na Litavce“ s kapacitou 9.100 diváků. Klubovými barvami jsou zelená a černá.⁸⁶

Příznivci klubu 1. FK Příbram ztotožňující se s heslem: „*Fandíme slušně*“ jsou organizováni ve skupině „*Uran Fans*“, což je oficiální Fan Klub tamních fotbalových fanoušků. Radikální fanoušci jsou sdruženi ve skupině „*Uran Ultras*“, umírnění fanoušci jsou sdruženi ve skupině názvem „*Příbramáci*“.⁸⁷

Městský fotbalový klub MFK Chrudim byl založen v roce 1923. V 70. a 80. letech hrál klub amatérské soutěže pod názvem Transporta Chrudim. V roce 2011 došlo k fúzi s chrudimským sportovním klubem. Největšího úspěchu klub dosáhl v sezóně 2017/2018, kdy postoupil do druhé nejvyšší soutěže. Tu hraje do současnosti. Domácí zápasy hraje klub na stadionu Za Vodojemem, který má kapacitu 1.500 diváků. Klubovými barvami jsou červená a černá.⁸⁸

V případě fanoušků Chrudimi nebyly zjištěny žádné radikální skupiny, pouze seskupení příznivců pod názvem „*Fans Chrudim*“, které podporuje nejenom fotbalový tým, ale hokejové a futsalové mužstvo z Chrudimi.

Fotbalový klub z Třince byl založen v roce 1921 jako polský sportovní klub KS Siła Trzynietz. Následně byl přejmenován na SK Třinec a současný název FK Fotbal Třinec nese od roku 2000. Poprvé hrál klub nejvyšší soutěž v roce 1963, naposledy v roce 1976. Od roku 2013 hraje druhou ligu. Domácí zápasy se hrají na stadionu Rudolfa Labaje s kapacitou 2.200 diváků. Klubu se přezdívá „*Slezský Bílý Balet*“ a klubovými barvami jsou červená a bílá.⁸⁹

⁸⁶1. FK Příbram [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/1._FK_Příbram/

⁸⁷O fanoušcích, pro fanoušky [online]. SUPPORTERS.CZ. Články klubu 1. FK Příbram. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://www.supporters.cz/club/1fk-pribram/32.html/>

⁸⁸MFK Chrudim [online]. WIKIPEDIE. Historické názvy. [cit. 14.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/MFK_Chrudim/

⁸⁹FK Fotbal Třinec [online]. WIKIPEDIE. Umístění v jednotlivých sezonách. [cit. 14.11.2021].

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Fotbal_Třinec/

Příznivci klubu FK Fotbal Třinec jsou organizováni pod sdružením s názvem „*Fun Club Fotbal Třinec*“, radikální fanoušci Třince založili skupinu s názvem „*Hu Hu Hooligans Fotbal Třinec*“.⁹⁰ Fotbalový klub podporují také fanoušci hokeje, organizovaní ve skupinách „*Werk Fans*“ a „*Maniaci z Třince*“.

Pražský fotbalový klub FK Viktoria Žižkov byl založen v roce 1903 a v roce 1925 se stal zakládajícím členem profesionální československé ligy. V roce 1928 získal svůj jediný mistrovský titul. Nejvyšší soutěž hrál do roku 1944 a poté v období od roku 1993 do roku 2004. V letech 2002 a 2003 skončil klub dvakrát třetí. Korupční skandál v roce 2004 ho do budoucna poškodil, což se projevilo problémy při zajišťování financování. Od roku 2016 hraje Viktoria ve druhé nejvyšší soutěži na stadionu s kapacitou pro 5.600 diváků. Klubu se přezdívá „*Viktorka*“ a klubovými barvami jsou červená, černá a bílá.⁹¹

Radikální příznivci klubu FK Viktoria Žižkov jsou organizováni ve skupině s názvem „*Ultra Viktorians*“, založené v roce 2006 a ve skupině s názvem „*Ultras Žižkov*“. Běžní fanoušci se sdružují v uskupení „*Viktoria Žižkov Fans*“. Fanoušci Viktorie Žižkov neudrží s nikým družbu, mají pouze přátelství s fanoušky Sparty Praha a jedinci udržují přátelství s příznivci polského klubu Cracovia Krakow. Nepřátelské vztahy panují mezi příznivci Viktorie Žižkov a stejnými skupinami příznivců ze Slavia Praha, Bohemians Praha 1905 a Baníku Ostrava.⁹²

6.3. Zjišťování skupin radikálních fanoušků na základě dotazníku

Z důvodu dalšího zjišťování informací o skupinách radikálních fanoušků při profesionálních českých fotbalových klubech první a druhé ligy byl autorem práce sestaven dotazník. Vzhledem k omezeným možnostem kontaktovat mluvčí těchto skupin a vzhledem k jejich uzavřenosti, byla na oficiální adresy 31 profesionálních fotbalových klubů z celkového počtu 32 (rezervní tým klubu AC Sparta Praha hraje druhou nejvyšší soutěž) zaslána e-mailem žádost o

⁹⁰Hu Hu Hu Hooligans Třinec [online]. Dostupné z: <https://hooligansfotbaltrinec.webgarden.cz/>

⁹¹FK Viktoria Žižkov [online]. WIKIPEDIE. Historie. Umístění v jednotlivých sezonách. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Viktoria_Žižkov/

⁹²Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

zprostředkování kontaktu s mluvčími či neformálními šéfy těchto skupin, kteří by byli ochotni dotazník anonymně vyplnit.

Z oslovených 31 profesionálních klubů i po urgencích odpovědělo pouze 12 z nich. Jednalo se o kluby AC Sparta Praha, SK Slavia Praha, FK Teplice, FC Fastav Zlín, FC Hradec Králové, Bohemians Praha 1905, FK Dukla Praha, FC Sellier & Bellot Vlašim, FK Pardubice, SK Líšeň, MFK Vyškov a FC MAS Táborsko. Dále odpověděl jeden fanoušek nezjištěného klubu. Odpovědi oficiálních představitelů klubů jsou bez uvedení konkrétních jmen citovány níže.

Sekretář klubu FC Sellier & Bellot Vlašim poskytl telefonický kontakt na zástupce jedné ze skupin radikálních fanoušků, kterému byl dotazník zaslán a který tento dotazník vyplnil. Dále na oslovení zareagoval manažer marketingu a PR klubu FK Teplice, který uvedl: *„Naši fanoušci hooligans se rekrutují z tzv. Sektoru 15, v poslední době však již nejsou moc aktivní, nicméně níže posílám e-mail na jednoho z jejich členů, třeba Vám vyjde vstříc, i když si to úplně nemyslím“*. Tento člen byl následně e-mailem opakovaně osloven, ale nezaslal žádnou odpověď. Dále na žádost zareagoval Specialista digitálního marketingu & Supporters lision officer z oddělení marketingové komunikace klubu AC Sparta Praha, který uvedl: *„Zeptal jsem se zástupců našich ultras, zdali by ti chtěli pomoci s diplomkou. Za Spartu jsem jednoznačně pro, protože jde o téma, které by se mělo akademicky zpravovat, ale záleží na nich a taky na tobě, jak to pojmeš. Dokázal bys mi poslat ukázkou nějakých okruhů otázek, abych potvrdil našim ultras relevanci výzkumu?“* Dotazník byl zástupci klubu AC Sparta Praha zaslán, nicméně vyplněn nebyl, ani nepřišla ani žádná jiná odpověď. Dále odepsal manažer marketingu a komunikace s fanoušky klubu SK Slavia Praha, který uvedl: *„Bohužel nemám oprávnění předat kontakt na představitele vámi zmíněné skupiny fanoušků, nicméně jsem s nimi o tom mluvil a zajímá je více informací. Proto mě požádali, zda by bylo možné komunikovat přes mou osobu.“* Tomuto zástupci klubu SK Slavia Praha byl dotazník zaslán, ovšem nebyl vyplněn, ani nebyla zaslána jakákoli jiná odpověď. Dále e-mailem, v jehož názvu byl uveden letopočet 1911, zareagoval fanoušek, který uvedl: *„Pokud máte stále zájem o vyplnění vašeho dotazníku, dejte mi vědět. Jsem členem aktivní chuligánské skupiny. Pokud nebudete uvádět jméno ve vaší práci, nemám problém s vyplněním vašeho dotazníku.“* Bohužel ani tento fanoušek

nezjištěného klubu dotazník nevyplnil, ani nezaslal žádnou vysvětlující odpověď. Dále odpověděl manažer sportovního vybavení klubu FC Fastav Zlín, který uvedl: *„Tady máte kontakt na našeho speakera a hlavního člověka z našeho kotle...“* Na uvedený kontakt byl dotazník zaslán a byl členem skupiny vyplněn. Odpověď došla také od předsedy spolku DUKLA klub, z.s., který uvedl: *„S Vaší prací rádi pomůžeme, poprosil jsem již o to dalšího člena spolku, který se v této oblasti lépe vyzná, měl by se Vám ozvat.“* Tento člen uvedl: *„S dotazníkem rád pomůžu, i když tyto aktivity jsou na Dukle minimální.“* Zasláný dotazník ovšem vyplněn nebyl. Generální sekretář klubu FK Pardubice uvedl: *„Co se týče tématu, kontaktujte pana V.L., je SLO našeho klubu pro vztah s fanoušky.“* Na poskytnutou e-mailovou adresu byl dotazník zaslán, ovšem nebyl vyplněn, ani nebyla zaslána žádná jiná zpětná vazba. Od představitele fotbalového klubu SK Líšeň byla doručena odpověď ve znění: *„Nemůžeme odpovědět, nemáme požadované informace.“* Manažer PR a komunikace klubu FC Hradec Králové uvedl: *„Dostal se ke mně Váš dotazník na téma Divácké násilí. Přeposlal jsem ho několika zástupcům fanouškovských skupin, dám Vám vědět, jak se staví k vyplnění.“* Další odpověď již nebyla zaslána ani od žádného příznivce tohoto klubu, ani od jeho představitele. Ze strany anonymního pisatele z fotbalového klubu MFK Vyškov bylo odpovězeno ve znění: *„V tomto Vám asi moc nepomůžu, máme sice fanoušky, ale žádný ultras.“* Sekretář fotbalového klubu FC MAS Tábořsko ve své odpovědi uvedl: *„Dotazník přepošlu lídrovi našich fanoušků, ale náš klub nemá klasické ultras, případně hooligans, tak nevím, jestli to bude vypovídající, nebo jestli vůbec bude znát na nějaké dotazy odpověď.“* Další odpověď od představitelů tohoto klubu, ani od jeho fanoušků, zaslána nebyla. Posledním, kdo zareagoval na žádost o spolupráci při vyplnění dotazníku, byl Supporter Liaison Officer klubu Bohemians Praha 1905, který uvedl: *„Dotazník jsem předal skupinám ultras, ale ze zkušenosti vím, že nebudou moc ochotní ho vyplnit.“* Vyplněný dotazník od fanoušků klubu Bohemians Praha zaslán nebyl.

Sestavený dotazník obsahuje celkem 31 otázek s prohlášením, že autor sestavoval dotazník samostatně a bez cizího zadání, pouze za účelem zjištění obecných informací o skupinách ultras a hooligans, působících při fotbalových klubech první a druhé fotbalové ligy v České republice v rámci zpracování diplomové práce na téma Divácké násilí. Otázky byly formulovány tak, aby

nevedly případné respondenty k tomu, uvádět jakékoli své osobní údaje. Důraz byl kladen na zjištění, při jakém klubu případná skupina fanoušků působí, zda jde o skupinu ultras či hooligans a jak se nazývá, kolik má členů, odhadovaný průměrný věk největší části skupiny, jaké mají zásady, jak svůj klub podporují, zda spolupracují s oficiálními představiteli klubů, zda se účastní domácích i venkovních zápasů, jaká skandují hesla, zda skandují proti soupeři a jejich příznivcům vulgárně, jak sami reagují na vulgární skandování příznivců soupeře, zda používají pyrotechniku, zda skupina udržuje přátelství či družbu s obdobnou skupinou jiného klubu a proč, s jakými případnými obdobnými skupinami mají nepřátelské či jinak vyhrocené vztahy, zda a proč se účastní nějakých bitek s jejich členy, zda proti jejich skupině někdy zasahovala Policie ČR a zda si myslí, že zákrok byl adekvátní a dále co přispívá ke vzájemné nevraživosti až nenávisti mezi soupeřícími skupinami ultras a hooligans.

Mluvčí skupiny fanoušků při klubu FC Sellier & Bellot Vlašim v dotazníku uvedl, že název jejich skupiny zní „*Asociální Chuligáni*“. Skupina byla založena v roce 2008, ale formovala se již od roku 2006. Počet členů je kolem patnácti a ve skupině není stanovena žádná hierarchie. Jedná se o skupinu kamarádů, kterým je kolem 30-ti let. Drtivá většina z nich, kolem 90%, jich pochází z Vlašimi. S vedením klubu mají rodinné vztahy, nesouhlasí s rasismem. Při utkáních fandí, vytvářejí choreografie, občas použijí pyrotechniku. Při klubu z Vlašimi existuje pouze jedna chuligánská skupina. Nejoblíbenější skandované heslo je: „*Zapalte Písek, tu kurvu Jihočeskou*“. Při utkáních se také zpívají vlašimské chorály. Skupina neudrzuje žádnou družbu s příznivci jiného týmu, mají pouze přátelské vztahy a respekt k fanouškům klubu Viktoria Žižkov. Pohrdají fanoušky z Písku, Táborska a Benešova. Nejvíce dokáže členy této skupiny vyprovokovat rozhodčí, nebo nespravedlivě vedená hra. Bitek se členové skupiny účastní pouze zřídka. Pokud k tomu dojde, tak v bezprostřední blízkosti stadionu. Podle názoru respondenta je téma diváckého násilí zbytečně demonizované. Policie proti členům skupiny nikdy nezasahovala, pouze lustrovala jejich členy. Rivalita či nenávist mezi členy radikálních skupin pramení ze snahy někoho ponížit a ukázat, že ti, či oni, jsou lepší, nebo že mají navrch.

Mluvčí skupiny při klubu FC Fastav Zlín v dotazníku uvedl, že se nazývají „*Ultras FC Zlín*“ a fungují od roku 2014. Nejsou uzavřenou skupinou, sdružují

všechny aktivní fanoušky klubu a nelze tak uvést jejich počet. Průměrný věk většiny je mezi 25 až 30 lety. Základní zásadou členů skupiny patří nevyprovídat policii proti soupeři. Členové skupiny podporují Zlín proto, že jsou z města, nebo jeho blízkého okolí a jsou na to patřičně hrdí. Skupina podporuje tým ze Zlína fanděním, choreografiemi nebo propagací klubu v podobě nálepek, a oblečením. Používají také pyrotechniku. Mezi radikální skupiny fanoušků, podporující klub ze Zlína, patří skupiny s názvem „Úderníci“, „The Treatment“, „G.L.B.“, „South Slopes Ultras“, „Zálešná boys“ a „Young Blood“. Skupiny mají většinou do deseti členů. Skupiny radikálních fanoušků klubu neudrží s nikým z ostatních fanoušků družbu, několik jednotlivců ovšem udržují přátelské vztahy s jednotlivci skupiny s názvem „Bad Blue Boys“, působící při chorvatském týmu Dinamo Záhřeb. Nejvyhrocenější vztahy má skupina s fanoušky z regionálně blízkého klubu FC Slovácko, proti kterým během utkání také vulgárně skandují. Členy skupiny dokáže vyprovokovat špatný výkon jejich týmu, nebo „buzerace“ ze strany Security a policie. Členové skupiny se účastní bitek s radikálními fanoušky dalších týmů, které probíhají jak v blízkosti stadionu, tak i někde jinde. Problém diváckého násilí je podle respondenta „hodně přeceňován“. Policie proti skupině již zasahovala, přičemž zásah se zdál většinou neadekvátní. Negativní vztahy mezi fanoušky soupeřících týmů vznikly historicky danou rivalitou. Závěrem je v dotazníku konstatováno, že kvůli nejrůznějším restrikcím je budoucnost ohledně atmosféry na stadionech fanoušky vnímána pesimisticky.

Z výše uvedeného plyne, že i přesto, že v rámci zpracování tématu byly osloveny všechny profesionální fotbalové kluby ČR, projeví oficiální představitelé oslovených klubů snahu o zprostředkování kontaktu s mluvčími radikálních skupin fanoušků v méně než polovině případů. Z tohoto počtu se podařilo zajistit vyplnění dotazníku pouze od dvou představitelů radikálních skupin. Vypovídá to o tom, že v profesionálním fotbale panuje jistá nedůvěra k osobám mimo klub, což zřejmě souvisí s velmi konkurenčním prostředím, ve kterém se profesionální kluby na vrcholové úrovni pohybují. Nikdo nemá zájem odhalovat problémy. Opatrnost a nedůvěra členů radikálních skupin fanoušků je ovšem pochopitelná, neboť většina z nich si musí uvědomovat, že se při svých aktivitách v rámci skupin ultras a hooligans pohybují na hraně zákona.

6.4. Popularita fotbalových klubů a její vliv na počty fanoušků

Podle průzkumu agentury Kantar CZ z roku 2021, do kterého se zapojilo 1.004 respondentů z reprezentativního vzorku, má aktuálně nejvyšší počet fanoušků v České republice klub SK Slavia Praha, ke kterému se hlásí 14% z více jak poloviny obyvatel naší republiky starších patnácti let, kteří sledují fotbal. Následuje klub AC Sparta Praha, kterou podporuje 11% fanoušků, klub FC Baník Ostrava s 10% diváckou podporou a klub FC Viktoria Plzeň podporou 8% příznivců fotbalu. O pátou pozici se dělí moravské kluby SK Sigma Olomouc a FC Zbrojovka Brno se shodnou podporou 5% všech fanoušků.

Co se týká klubu SK Slavia Praha, tak má největší podporu v okolních krajích mimo Prahu, hlavně v Jihočeském kraji, Karlovarském kraji, Středočeském kraji a na Vysočině. Jihočeský kraj má sice zastoupení v nejvyšší soutěži v klubu SK Dynamo České Budějovice, ale tento klub si zatím nedokázal získat více fanoušků z regionu. V Karlovarském kraji prvoligový klub není a Slavii Praha zde chybí konkurent. Obdobná situace je na Vysočině. V Praze je nepopulárnější klub AC Sparta Praha, který zde má podporu 32% příznivců. Klub SK Slavia Praha zde má pouze 19% podporu a klub Bohemians Praha 1905 má podporu 10% pražských příznivců. Klub FC Viktoria Plzeň vede pořadí klubů, které mají nejvíce patriotické fanoušky. Tento klub totiž podporuje 67% příznivců, žijících v Plzeňském kraji. V Moravskoslezském kraji fandí klubu FC Baník Ostrava 60% příznivců, v Olomouckém kraji fandí klubu SK Sigma Olomouc 54% příznivců.⁹³

Ze zveřejněných případů v médiích, souvisejících s fanoušky radikálních skupin, plyne, že počet násilných incidentů a výtržností ze strany fanoušků jednotlivých klubů souvisí s popularitou a počtem příznivců těchto klubů. Čím je klub populárnější, tím má nejen vyšší návštěvnost a sledovanost, ale i vyšší počet členů skupin ultras a hooligans, z jejichž strany k násilným incidentům dochází. Počty a názvy těchto radikálních skupin fanoušků byly uvedeny v předchozí části práce.

⁹³CNN Prima News [online]. Průzkum: Nejvíce lidí v republice fandí Slavii, u Pražanů je ale jasným vítězem Sparta. [cit. 24.11.2021]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/pruzkum-nejvice-lidi-v-republice-fandi-slavii-u-prazanu-je-ale-jasnym-vitezem-sparta-51736/>

6.5. Hodnoty a cíle radikálních skupin fotbalových fanoušků

Motivaci chuligánů k násilnému jednání obvykle v médiích vysvětlují policejní mluvčí, fotbaloví funkcionáři nebo psychologové. Texty, které citují samotné fotbalové chuligány, jsou v menšině. Vyjádření členů radikálních skupin je možné nalézt v některých časopisech, kde spolu komunikují. Jedním z nich je časopis s názvem „*Football Factory*“. Je to periodikum, vydávané nepravidelně nejprve od roku 1998 do roku 2008, přičemž po deseti letech, kdy časopis nevycházel, je jeho vydávání v současnosti již opět obnoveno. Název časopisu odkazuje ke knize *Fotbalová Fabrika* od autora Johna Kinga. Je psán v češtině a z podstatné části samotnými radikálními fanoušky. Časopis je možné považovat za uznávanou komunikační platformu fotbalových chuligánů.

V roce 2004 byla provedena obsahová analýza šesti vydání tohoto periodika z ročníků 2003 a 2004, s cílem zjistit, jaký obraz si o českých fotbalových chuligánech může vytvořit jeho pravidelnější čtenář. Provedenou analýzou bylo zjištěno, že nejvyšším cílem a smyslem, ke kterému směřuje úsilí chuligánů, je násilný střet mezi jednotlivými skupinami hooligans. Ve zveřejněných textech byly často přítomné různé hodnotící prvky mezi členy radikálních skupin. Docházelo k neustálým pokusům o srovnávání skupin fotbalových chuligánů a vytváření žebříčků a hierarchií. Převažovala komunikace o nedostacích, či pozitivně hodnocených aktivitách jednotlivých chuligánů. Jako nápadný prvek v rámci subkultury fotbalových chuligánů byla vyhodnocena komunikace nejenom o zážitcích z uskutečněných střetů a jejich organizaci, ale také komunikace obsahující plánování budoucích střetů a bitek. Fotbaloví chuligáni popisovali své zážitky jako strategickou hru.⁹⁴

Pokud jde o případnou hierarchickou pozici skupin hooligans a ultras, nebyl průzkumem zjištěn dominantní model. Někteří fotbaloví chuligáni inklinovali více k násilí, ale do ultra produkce, tedy např. vytváření choreografií a fandění během fotbalového utkání, se postupně zapojovali. Pro jiné bylo nápadné fandění v kotli stejně důležité, jako násilný střet. Dominantním ideálem chuligána bylo skloubit

⁹⁴DOCPLAYER.Třetí poločas - fotbaloví chuligáni v ČR a násilí [online]. Rexter 02/2007. s.1-4. [cit. 2022]. Dostupné z: https://docplayer.cz/11737872-Treti-polocas-fotbalovi-chuligani-v-cr-a-nasilii.html#show_full_text/

jak ultra produkci, tak i násilný střet. Ultra produkce a chuligánské aktivity, tedy násilné střety, se ale systematicky oddělovaly jako dva různé typy aktivit.

Chuligáni o bitkách nepsali jako o násilí. Texty v časopisu neobsahovaly detailní líčení střetů. Více prostoru bylo věnováno popisu příprav na tyto střety. Dominantním trendem bylo úsilí domluvit střet předem a určit jeho pravidla, jejichž porušení bylo hodnoceno velmi negativně. V této souvislosti vystoupila do popředí zásada neurážet a neponižovat soupeře vzhledem k nutnosti kooperace mezi chuligány, aby se střet vůbec mohl uskutečnit. Mezi zásadami chuligánů zaujímaly dominantní postavení i takové, jako nespojit se proti nepříteli s nepřitelem, neporušovat dohody a pravidla, nechovat se zbaběle a neudávat policii. Jedním ze standardních požadavků na podobu domlouvaného střetu byly střety beze zbraní. Zbraně byly považovány za záležitost minulosti. Porušení uvedeného pravidla bylo důvodem k omluvě. Chuligáni před střety vyjednávali tzv. „férovky“, což znamenalo dohodu o přesném počtu účastníků střetu na obou stranách. Dalším obecně sdíleným pravidlem bylo tzv. „nedokopávání“, či „nedobíjení“ těch účastníků soupeře, kteří se ocitli na zemi. Pokud byly dodrženy uvedené zásady, bylo to ze strany chuligánů hodnoceno jako ideál tzv. „třetího poločasu“, což je označení pro skutečnost, že kromě vlastního fotbalového utkání došlo i na chuligánskou akci. Za ideální interakci soupeřících skupin chuligánů bylo považováno takové jednání, kdy se vzájemnou spoluprací podařilo uskutečnit střet. Vysoký stupeň spolupráce vykazovaly soupeřící skupiny hlavně v případě přítomnosti policie, tedy za „ztížených podmínek“.⁹⁵

Chuligáni své politické postoje prezentovali spíše jako pravicové, ale zároveň odmítali, aby politickými názory mezi sebe vnášeli neshody. Vyjadřovali nadřazenost chuligánství politické či ideologické příslušnosti s upozorněním, aby si hnutí jako Národní odpor Praha či Antifašistická akce „vedly svou válku a nepletly se do věcí chuligánů.“ Mezi chuligány ale přesto docházelo k projevům rasismu a xenofobie. Názvy některých skupin odkazovaly k nacistické ideologii.⁹⁶

⁹⁵DOCPLAYER. Třetí poločas - fotbaloví chuligáni v ČR a násilí [online]. Rexter 02/2007.s.10-21. [cit. 2022]. Dostupné z: https://docplayer.cz/11737872-Treti-polocas-fotbalovi-chuligani-v-cr-a-nasili.html#show_full_text/

⁹⁶DOCPLAYER. Třetí poločas - fotbaloví chuligáni v ČR a násilí [online]. Rexter 02/2007.s.21-23. [cit. 2022]. Dostupné z: https://docplayer.cz/11737872-Treti-polocas-fotbalovi-chuligani-v-cr-a-nasili.html#show_full_text/

Z obsahové analýzy časopisu „*Football Factory*“ z roku 2004 vyplynulo, že čeští chuligáni vnímají určitou specifickou formu násilí, která je základní součástí jejich subkultury, odlišně od většinové společnosti. Byla patrná tendence k dodržování obecně sdílených pravidel při střetech, vedoucích ke snížení míry násilí, kdy je vyžadován boj beze zbraní s přesně stanoveným počtem lidí na každé straně a se zákazem dalšího násilí na zraněných účastnících. Cílem chuligánů není ublížit, ale prokázat vlastní kvality. Aktivita, které ke střetům vedou, jsou jednáním ritualizovaným a organizovaným. Připomínají strategickou hru. Vysoký stupeň organizace a kooperace zúčastněných stran je vyžadován hlavně z důvodu existence rušivých faktorů, především zásahů policie do chuligánských aktivit. Aby došlo k uskutečnění nejvyššího cíle, což je nerušený násilný střet mezi chuligány, je vysoká míra organizace a kooperace zúčastněných stran nezbytností. Vlastní střet přináší uspokojení bez ohledu na výsledek. Vůči policii jsou chuligáni uzavření a její aktivity považují za směšné, či nepřiměřené. Policejní aktivita je ze strany chuligánů interpretována jako příčina nepokojů, jelikož brání chuligánům ve střetech, nevybití chuligáni dělají proto výtržnosti vně své subkultury, média informují o chuligánském násilí a to zpětně vede ke zvýšené aktivitě policie proti chuligánům. Chuligáni odmítají násilí proti nezúčastněným lidem a straní se politicky či ideologicky zaměřených skupin.⁹⁷

6.6. Názory fotbalových příznivců Tribuny Sever

Při zjišťování charakteristik jednotlivých skupin fotbalových příznivců by bylo velmi složité či prakticky nemožné uskutečnit průzkum na reprezentativním vzorku, který by zahrnoval fanoušky všech našich profesionálních klubů. Věková skladba členů jednotlivých skupin příznivců a jejich celková osobnostní orientace je u každého klubu odlišná podle toho, v jaké části republiky klub sídlí. Jinak se v určitých situacích chová fanoušek z hlavního města a jinak se chová fanoušek klubu z malého města. Proto jsou v této části prezentovány výsledky průzkumu z období let 2015 až 2017 o základních charakteristikách skupin fanoušků našeho v současnosti nejpopulárnějšího fotbalového klubu s nejpočetnější podporou

⁹⁷DOCPLAYER. Třetí poločas - fotbaloví chuligáni v ČR a násilí [online]. Rexter 02/2007.s.24-27. [cit. 2022]. Dostupné z: https://docplayer.cz/11737872-Treti-polocas-fotbalovi-chuligani-v-cr-a-nasili.html#show_full_text/

fanoušků, SK Slavia Praha. Výzkumný soubor tvořilo 720 osob, navštěvujících nejbouřlivější část stadionu v Edenu, tzv. „Kotel“, zvanou „Tribuna Sever“. V této skupině bylo 592 mužů, 120 žen a 8 osob si nepřálo uvést pohlaví. Z tohoto počtu bylo 68 diváků, 462 fanoušků, 158 členů skupiny ultras a 32 chuligánů.⁹⁸

Obecné charakteristiky těchto skupin byly přiblíženy v úvodní části. Počty fanoušků ve sledovaných skupinách v „Kotli“ a v jiných částech stadionu nejsou stejné, ale na rozdíl od jiných částí stadionu jsou na Tribuně Sever zastoupeny všechny čtyři sledované skupiny.

Průzkumem bylo zjištěno, že „Tribuna Sever“ navštěvovalo 65% fanoušků, 21% příznivců ultras, 10% diváků a 4% chuligánů. Příznivců ultras bylo přes 91% mužského pohlaví, ve skupině chuligánů nebyla zastoupena žádná žena. U fanoušků byly z jedné pětiny ženy, u diváků byly zastoupeny jednou třetinou. Divákům bylo v průměru 34 let. Nejmladší byli fanoušci, kterým bylo 10 až 17 let, příznivcům ultras bylo nejčastěji 18 až 25 let a chuligánům 26 až 33 let. Více jak tři čtvrtiny respondentů bylo svobodných, nejvíce ze skupin ultras. Až na skupinu diváků převažovalo bydliště ostatních u rodičů, především u ultras a chuligánů. Z neúplných rodin pocházelo nejvíce chuligánů, a to jedna třetina. Polovina všech respondentů získala maturitu a jedna pětina získala vysokoškolský titul. Pouze základní vzdělání měli nejčastěji chuligáni, téměř 44%. Jedna pětina respondentů z této skupiny ovšem získala vysokoškolský diplom. To je téměř stejné procento, jako u diváků. Diváci byli celkově nejvíce vzdělaní, neboť kromě častého zastoupení vysokoškolsky vzdělaných, byli nejpočetněji zastoupeni mezi těmi s ukončenou maturitou.⁹⁹

Mezi respondenty byli nejvíce zastoupeni studenti, a to z 38% z celkového počtu. Nejvíce studentů, téměř 52%, bylo mezi ultras, druhý největší počet, téměř 44%, mezi chuligány. Mezi diváky byla nejpočetnější skupina těch, kteří podnikají jako osoby samostatně výdělečně činné – 9%. U fanoušků nejvíce z nich, téměř 7%, zastávali pozici manažera a 4% z nich bylo nezaměstnaných. Příznivci ultras nejčastěji pracovali jako osoby samostatně výdělečně činné, což uvedlo téměř 4% z nich, přes 2,5% z nich uvedlo, že pracují jako manažeři a

⁹⁸Scholz P.: Problematika fotbalového diváctví v České republice aneb „Quo vaditis, fotbaloví příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.66. ISBN 978-80-7315-268-0.

⁹⁹Scholz P.: Problematika fotbalového diváctví v České republice aneb „Quo vaditis, fotbaloví příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.67-70. ISBN 978-80-7315-268-0.

servírky, či číšníci. Přes 6% chuligánů se živilo jako pokrývači, instalatéři, kuchaři, ostraha, ale také jako knihovník či vysokoškolský učitel.

Nejvíce, přes 44%, hrálo aktivně fotbal ze skupiny příznivců ultras, nejméně, z jedné čtvrtiny, takto sportovalo chuligánů. Nejpočetnější skupinou těch, kteří fotbal nikdy nehráli, byli diváci, téměř 66% z nich. Celkově ale nejčastěji aktivně sportovali chuligáni, přes 56% z nich, nejméně diváci, přes 38% z nich. Chuligáni se věnovali fyzicky náročným sportům, jako je box, fitness, MMA, basketbal a florbal. Diváci nejčastěji provozovali běh, hokej a plavání a fanoušci se nejčastěji věnovali florbalu, běhu a tenisu. Příznivci ultras měli v oblibě nejvíce florbal, běh, fitness a hokej. Příznivci ultras a chuligáni se tedy nejčastěji věnovali bojovým sportům a cvičení v posilovně.¹⁰⁰

Nejvíce byli se svým životem spokojeni fanoušci, a to téměř 58% z nich, naopak nejméně chuligáni, kdy v tomto ohledu bylo nespokojeno 20% z nich. Subjektivní hodnocení vlastní ekonomické situace zčásti odpovídalo hodnocení celkové spokojenosti. Ekonomickou situaci jako dobrou hodnotilo přes 74% fanoušků a příznivců ultras, u chuligánů to bylo pouze 31% z nich.

Fotbalová utkání začala většina respondentů navštěvovat již v dětství. Třetina diváků, včetně žen, začala fotbalová utkání navštěvovat až v dospělosti. Ženy na fotbal většinou začaly chodit až poté, kdy se seznámily se svými partnery, kteří sami fotbal navštěvují. Jako důvod návštěvy fotbalových utkání uváděli diváci nejčastěji zábavu a atmosféru na zápase, u fanoušků a příznivců ultras byla důvodem k návštěvám hlavně podpora klubu. U některých příznivců ultras hrál větší roli výsledek v hledišti, než na hřišti. Chuligáni navštěvovali utkání kvůli atmosféře, zábavě, konfliktům a partě. Členové této skupiny byli nejčastěji oděni do oblečení drahých značek jako Lonsdale, Pitbull, Everest, Thor Steinar, Lacoste Umbro a dalších. Největší emoční prožitky během zápasů uváděli fanoušci a příznivci ultras, a to při faulech na domácí hráče, nebo při diskutabilních výrocích rozhodčího proti domácímu týmu. Rozčilení projevovali hlasitými protesty, chuligáni reagovali házením předmětů na hrací plochu. Pyrotechniku během zápasů nejvíce užívali chuligáni, téměř 69% z nich a 50% příznivců ultras. Podle názorů těchto příznivců pyrotechnika k fotbalu patří a

¹⁰⁰Scholz P.: Problematika fotbalového diváctví v České republice aneb „Quo vaditis, fotbaloví příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.71-73. ISBN 978-80-7315-268-0.

dotváří atmosféru. Vulgarismy na příznivce soupeře nejčastěji skandovali fanoušci, téměř 69% z nich. Při demolování částí stadionu soupeře, především vytrháváním a ničením sedaček, byli nejaktivnější chuligáni. Tohoto jednání se dopustilo téměř 57% z nich. Stejně tak se chuligáni nejvíce, přes 51% z nich, účastnili rasistických projevů na adresu soupeře.

Chování příznivců v hledišti u sledovaných skupin korespondovalo s jejich názory, jak takové chování hodnotí. Téměř 63% chuligánů považuje za jeden z nejméně závažných projevů vběhnutí diváka na hrací plochu, vyhazování předmětů na hrací plochu, použití pyrotechniky, či vulgární projevy na adresu soupeře. Značné názorové rozdíly byly zjištěny mezi skupinami diváků při takovém jednání, jako je domluvený chuligánský střet, demolování stadionu, fyzická agrese, či projevy rasismu. Chuligáni toto jednání považují nadpoloviční většinou za jeden z nejméně závažných projevů, opačný názor má nadpoloviční většina diváků a fanoušků. Příznivci ultras se ve svých názorech více přibližují názorům chuligánům, než předchozím dvěma skupinám.¹⁰¹

6.7. Divácké prožitky a reakce při sportovních utkáních

Identifikace s úspěšným klubem vyúsťuje do prožitku vlastního úspěchu prostřednictvím klubu či sportovce. To vede diváky k návštěvě hlediště ve snaze pomoci diváckou podporou klubu, se kterým se identifikují. Významnost vztahu ke klubu lze zdůraznit např. nošením klubových symbolů. Emoční prožitky diváka dosahují různé intenzity a mohou být jak negativní, tak pozitivní. Negativní prožitky se diváka zmocňují při nenaplňování jeho diváckých aspirací. Pokud se sportovní utkání vyvíjí podle očekávání, jsou diváci vyladěni pozitivně. Dvě nejčastější příčiny negativních prožitků diváků bývají podle průzkumů hlavně špatná úroveň předvedené hry a z hlediska diváků nespravedlivé rozhodování ze strany rozhodčích. To platí především pro fanoušky fotbalu a hokeje, dvou nejpopulárnějších kolektivních sportů v České republice. Při posuzování jednotlivých rozhodnutí rozhodčích hraje u diváků roli jejich vztah k jednomu ze soupeřů. Rozhodování bývá potom posuzováno podle toho, jak prospělo či

¹⁰¹Scholz P.: Problematika fotbalového diváctví v České republice aneb „Quo vaditis, fotbaloví příznivci?“. Brno: Paido, 2018. s.73-106. ISBN 978-80-7315-268-0.

uškodilo týmu, kterému divák fandí. Na jakýkoliv náznak ovlivnění utkání ze strany rozhodčího v neprospěch oblíbeného týmu reagují diváci emocionálně negativně. Diváky prezentovaná nedůvěra k objektivnímu rozhodování bývá posilována specifickým prostředím některých sportů, kdy hlavně u fotbalu se občas vyskytnou pokusy o ovlivnění průběhu utkání ze strany rozhodčích. Dalšími faktory, které bývají příčinou negativních prožitků diváků v hledišti, je nesportovní chování hráčů a trenérů a záludná hra s přehnanou agresivitou.¹⁰²

Divácké reakce, které souvisejí s prožitky diváků, bývají různé. Někdy je negativní emoční prožitek zvládnutý bez vnějšího projevu. Pokud se ale během utkání vyskytuje opakovaně, může to překročit psychickou odolnost některých jedinců a vybudit u nich reakci. Nejčastější reakcí je verbální kontakt s dalšími diváky, prostřednictvím něhož ventilují své negativní prožitky. Takto dochází k emočnímu naladění části publika na stejnou vlnu. Dalším typem reakce na určitou situaci jsou agresivní verbální protesty, projevující se pískáním, pokřiky na hráče soupeře a nadávkami. Tyto formy chování směřují k podpoře oblíbeného týmu a vytvoření prostředí, které je nepříznivé pro soupeře. Opět se tímto chováním hlavně ventiluje negativní psychické napětí. Závažnějšími formami reakcí jsou vyhazování různých předmětů na hrací plochu, což může ohrozit i samotné hráče. Tyto situace mohou sloužit jako spouštěcí moment k násilné reakci u většího množství diváků. Takového divácké reakce nebo výtržnosti v hledištích jsou ale většinou diváků odmítány. Ovšem pětina fotbalových či hokejových fanoušků nevdává. To je faktorem možné nestability v hledištích. Takto orientovaní jedinci se mohou stát účastníky výtržností.¹⁰³

Některé divácké reakce tedy mohou vyústit do různých forem agresivního chování, zaměřeného vůči hráčům soupeře, rozhodčím či ostatním divákům. Z provedených průzkumů plyne, že nejvyšší počet agresivně se projevujících diváků je těch ve věku do patnácti let, druhý nejvyšší počet potom ve věku od patnácti do osmnácti let. S postupujícím věkem dochází k poklesu podílu takto se projevujících diváků. Nejvíce agresivních diváků mezi mladými lidmi je mezi uční a studenty. U dospělých se nejčastěji agresivně projevují diváci, kteří nemají

¹⁰²Slepička, P. a kol. Divácká reflexe sportu. 1.vydání. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2010. s.55-61. ISBN 978-80-246-1838-8.

¹⁰³Slepička, P. a kol. Divácká reflexe sportu. 1.vydání. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2010. s.66-73. ISBN 978-80-246-1838-8.

žádnou kvalifikaci, nebo jsou nezaměstnaní. Agresivní chování těchto diváků bývá vysvětlováno frustrací a nespokojeností, kterou pocítují v běžném životě. Při fotbalových utkáních jsou k takovému chování vytvořeny vhodné podmínky. S klesající intenzitou prožívání utkání ze strany diváků klesá i podíl jejich agresivních projevů. Mezi agresivní diváky patří i ti ekonomicky dobře situovaní. Jejich výtržnosti lze vysvětlit snahou o silný emoční prožitek.¹⁰⁴

Z předchozích kapitol je zřejmé, že nejrizikovějšími skupinami diváků hlavně na fotbalových stadionech jsou mladí lidé do osmnácti let věku. Tito mladí lidé prožívají vývoj sportovních utkání nejintenzivněji v důsledku vysoké míry identifikace se svým oblíbeným klubem. V případě negativních prožitků mají tendenci k projevům agresivního chování především ve verbální formě. V pozdějším věku se někteří z nich začínají organizovat ve skupinách příznivců ultras a hooligans. Pro tyto skupiny je výsledek fotbalového zápasu a prožitek s utkáním spojený pouze jedním z důvodů, proč utkání navštěvují. Pro skupiny ultras bývá výsledek utkání také důležitý, ale důležitější je atmosféra v hledišti, kterou vytvářejí skandováním, choreografiemi, nebo použitím pyrotechniky. Pro členy skupin hooligans je ale důležitější výsledek jejich fyzické konfrontace s obdobnými skupinami z tábora soupeře, než výsledek na hřišti. Jsou vysoce organizovaní a do jejich struktur lze jen velice těžko proniknout. Mají své nepsané zásady a divácké násilí nevnímají jako problém. Opatření ze strany policie vůči jejich aktivitám vnímají velmi negativně.

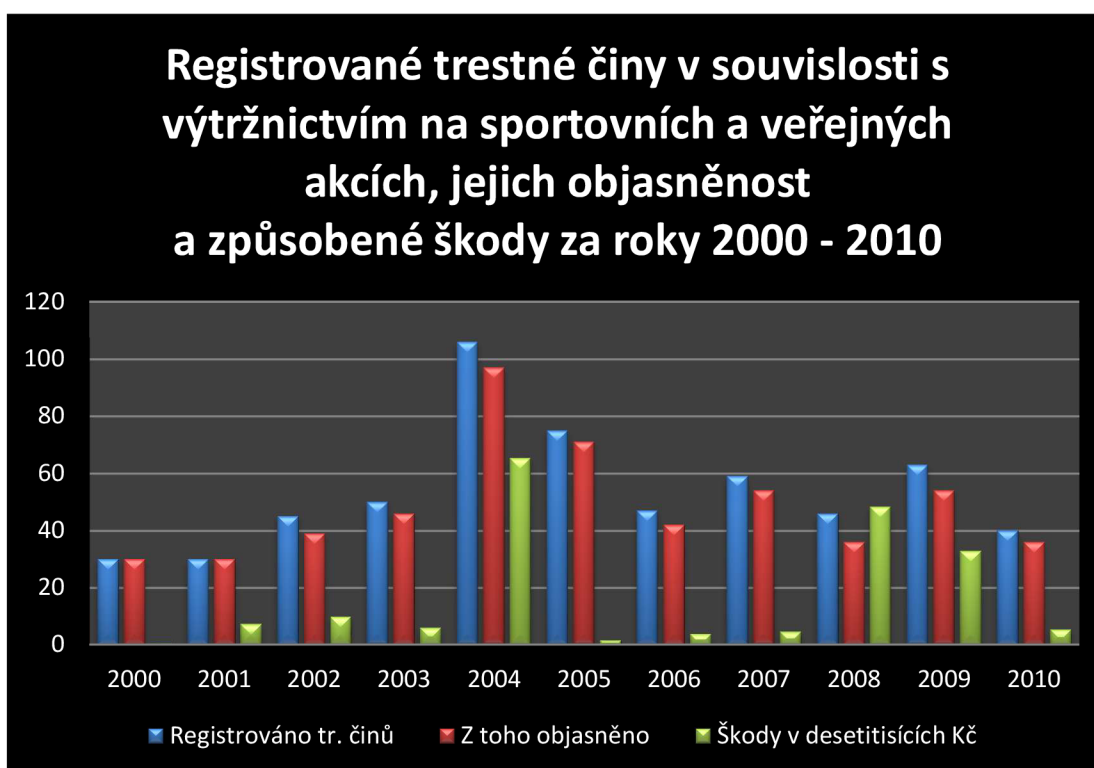
6.8. Statistika výtržností na sportovních a veřejných akcích

Z policejních statistik za posledních 20 let plyne, že počet výtržností na sportovních akcích celkově klesá, stejně jako klesá výše škod, způsobená těmito výtržnostmi. Ve statistických přehledech Policejního prezidia České republiky jsou výtržnosti, které lze spojit s diváckým násilím, vedeny pod položkou 612, kde jsou evidovány trestné činy výtržnictví na sportovních i veřejných akcích. Trend diváckého násilí v novém tisíciletí je i tak z tohoto přehledu zřejmý.¹⁰⁵

¹⁰⁴Slepička, P. a kol. Divácká reflexe sportu. 1.vydání. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2010. s.80-82. ISBN 978-80-246-1838-8.

¹⁰⁵Policie České republiky [online]. Úvodní strana. Informační servis. Statistika. Kriminalita. [cit. 2021]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistika-kriminalita.aspx/>

Rok	Registrováno tr. činů	Z toho objasněno	Škody v desetitisících Kč
2000	30	30	0,5
2001	30	30	7,3
2002	45	39	9,9
2003	50	46	6
2004	106	97	65,3
2005	75	71	1,6
2006	47	42	3,9
2007	59	54	4,6
2008	46	36	48,3
2009	63	54	32,8
2010	40	36	5,4

Z uvedené tabulky a grafu plyne, že v prvním desetiletí nového tisíciletí bylo v letech 2004 a 2005 spácháno v souvislosti s výtržnictvím na sportovních a veřejných akcích nejvíce trestných činů. V roce 2004 to bylo 106 a v roce 2005 potom 75 trestných činů. Největší škody v souvislosti s těmito výtržnostmi byly napáchány v roce 2004 ve výši 653.000,- Kč, v roce 2008 ve výši 483.000,- Kč a v roce 2009 ve výši 328.000,- Kč. Objasněnost se pohybovala kolem 90%, přičemž v prvních dvou letech nového tisíciletí dosáhla 100%.

Rok	Registrováno tr. činů	Z toho objasněno	Škody v desetitisících Kč
2011	68	58	3,2
2012	41	36	1,5
2013	53	40	1,2
2014	65	46	11,2
2015	58	48	4,8
2016	54	47	2,9
2017	59	54	2,5
2018	61	53	1
2019	58	48	1,7
2020	17	16	0
2021	21	13	2,4

Z tabulky a grafu, které zobrazují údaje ve druhém desetiletí nového tisíciletí, plyne, že počet trestných činů v souvislosti s výtržnictvím na sportovních a veřejných akcích, se ustálil na hranici kolem 50 až 60 ročně. Výjimečné z tohoto hlediska byly roky 2011 a 2014, kdy uvedená hranice byla překročena, a roky 2020 a 2021, kdy v důsledku zavedených opatření při výskytu onemocnění koronavirem Covid-19 a omezení počtu účastníků na sportovních a veřejných akcích, jejich počet klesl až na hranici kolem dvaceti za rok. Způsobené škody v důsledku výtržností se pohybovaly většinou pod hranicí 30.000,- Kč ročně, až

na rok 2014, kdy dosáhly výše 112.000,- Kč. Objasněnost činila kolem 85% s výjimkou roku 2021, kdy klesla na 62%.

Rok	Registrováno tr. činů	Ze strany dospělých osob	Děti a mladistvými
2000	30	27	3
2001	30	25	5
2002	45	35	10
2003	50	45	5
2004	106	96	10
2005	75	70	5
2006	47	44	3
2007	59	53	6
2008	46	44	2
2009	63	60	3
2010	40	38	2

Z předchozích kapitol plyne, že fotbalová utkání navštěvují především mladí lidé, kdy skupiny fanoušků, kteří jsou nejvíce vtaženi do průběhu utkání, tvoří hlavně děti a mladiství. Ze statistických přehledů ovšem plyne, že návštěvníci z řad dětí a mladistvých se na páchaní výtržností, které naplňují skutkovou podstatu trestného činu, podílejí jen ojediněle. Jedná se pouze o jednotlivce. Nejvíce nezletilých pachatelů, a to 10, bylo zaznamenáno v letech 2002 a 2004.

Rok	Registrováno tr. činů	Ze strany dospělých osob	Děťmi a mladistvými
2011	68	65	3
2012	41	38	3
2013	53	52	1
2014	65	61	4
2015	58	58	0
2016	54	52	2
2017	59	57	2
2018	61	61	0
2019	58	56	2
2020	17	15	2
2021	21	19	2

Také v období od roku 2011 do roku 2021 byl počet trestných činů ze strany dětí a mladistvých, které byly spáchány výtržnostmi na sportovních a veřejných akcích, minimální. Nejvíce jich bylo zaznamenáno v roce 2014, a to čtyři. Částečně zavádějící je skutečnost, že vykázané výtržnosti se týkají jak sportovních veřejných akcí, tak i veřejných akcí jiného typu, jako jsou koncerty či festivaly. Pro oblast diváckého násilí však není dostupná žádná jiná statistika.

7. Nástroje v boji proti projevům diváckého násilí

Subjekty, které vstupují do vzájemných právních vztahů při organizaci sportovních utkání, jsou kromě samotných hráčů a trenérů jednotlivých mužstev, také diváci, pořadatelé a orgány veřejné správy. Aby se člověk stal divákem sportovního utkání, musí si zakoupit vstupenku na konkrétní sportovní akci. Tímto úkonem uzavírá nepojmenovanou smlouvu podle občanského zákoníku s pořadatelem sportovní akce a je povinen dodržovat návštěvní řád. Povinnost vydat návštěvní řád stanovuje pořadatelům sportovních akcí zákon číslo 115/2001 Sb. o podpoře sportu v platném znění. Tímto je dán právní vztah mezi pořadatelem akce a divákem. Pokud divák poruší ustanovení návštěvního řádu, může být ze strany organizátora nejprve vyzván k tomu, aby zanechal svého jednání, kterým návštěvní řád porušuje a pokud to nestačí, může ho organizátor donutit, aby prostory opustil. K tomuto donucení může pořadatel využít služeb pořadatelské služby, kterou si najímá. Může jít i o bezpečnostní agenturu. Osoby z bezpečnostní agentury však nemají žádné speciální oprávnění, ani pravomoci konat úkony tak, jako příslušníci Policie ČR, nebo i strážníci Městské policie.¹⁰⁶

Pokud divák poruší nejenom návštěvní řád, ale dopustí se přestupku podle zákona číslo 251/2016 Sb. o některých přestupcích, nebo dokonce některého z trestných činů, uvedených ve zvláštní části zákona číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník, je organizátor akce oprávněn obrátit se na Policii ČR. Ta je na základě ustanovení § 2 zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii ČR povinna konat. Je povinna zjednat pořádek podle intenzity překročení zákonných předpisů. Nezákonné jednání diváků tak posuzuje buď podle přestupkového zákona, nebo podle ustanovení trestního zákoníku, pokud škodlivost jednání přesáhne určitou mez či hranici.

Nástrojem, který upravuje spolupráci sportovních klubů s Policií ČR je zákon číslo 115/2001 Sb., o podpoře sportu. Podle § 3 zákona o podpoře sportu byla zřízena Národní sportovní agentura jako ústřední správní orgán pro podporu sportu se sídlem v Praze. Zákon mimo jiné formuloval povinnosti provozovatele sportovních zařízení při pořádání sportovních akcí a stanovil sankce za jejich

¹⁰⁶Slepička, P. a kol. Divácká reflexe sportu. 1.vydání. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2010. s.163-164. ISBN 978-80-246-1838-8.

nedodržení. Podle § 7a odst. 1 zákona o podpoře sportu byla tímto zákonem stanovena povinnost provozovatele sportovního zařízení vydat a zveřejnit návštěvní řád, který určuje pravidla pro vstup návštěvníků a osob, které vykonávají pořadatelskou službu. Z § 7a odst. 2 zákona o podpoře sportu plyne, že pokud je ve sportovním zařízení závažným způsobem ohrožena bezpečnost osob nebo majetku a i přes veškerá opatření se nepodaří obnovit pokojný stav, jsou vlastníci sportovního zařízení a provozovatel sportovní akce povinni dát podnět k přerušení nebo ukončení utkání a požádat o spolupráci Policii ČR. V § 7b odst. 1 zákona o podpoře sportu je uvedeno oprávnění Ministerstva vnitra rozhodnout o konání sportovních podniků bez diváků až na dobu jednoho roku, pokud vlastníci sportovního zařízení a provozovatel akce závažným způsobem poruší povinnost, která jim plyne § 7a odst. 1 zákona o podpoře sportu.¹⁰⁷

Přijetím tohoto zákona, který nabyl účinnosti dne 30.03.2001, došlo k tomu, že Policie ČR již nemusí být přítomna na stadionu a základní povinnosti v souvislosti se sportovními akcemi byly přesunuty na pořadatele. Policie ČR v souvislosti s pořádáním většiny sportovních akcí, zvláště těch rizikových, přijímá opatření a nasazuje přiměřené množství sil a prostředků. Uniformované složky Policie ČR se v době konání sportovní akce ale zdržují pouze v blízkosti stadionů a zasahují jen tehdy, pokud pořádek a bezpečnost nezvládá obnovit pořadatel sportovního podniku. Ten je v tomto případě povinen požádat Policii ČR o spolupráci. V hledištích stadionů situaci monitorují neuniformovaní příslušníci Policie ČR. Úkoly příslušníků Policie ČR na úseku diváckého násilí byly v roce 2002 upraveny závazným pokynem policejního ředitele číslo 100/2002 o diváckém násilí. Policie ČR si se zástupci sportovního klubu a obecního či městského úřadu s předstihem vyhodnotí rizikovost určitého sportovního utkání a subjekty si dohodnou společný postup. Utkání jsou z hlediska rizikovosti hodnocena ve třech kategoriích. Uvedený pokyn policejního prezidenta byl novelizován pokyny číslo 74/2017 a číslo 192/2020.¹⁰⁸

¹⁰⁷Zákony pro lidi [online]. Sbírka zákonů. Zákon č. 115/2001 Sb. Zákon o podpoře sportu. [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115#p1a/>

¹⁰⁸TrestOnline.cz [online]. PČR: Pokyn policejního prezidenta o diváckém násilí. [cit. 16.02.2022]. Dostupné z: <https://www.trestonline.cz/legislativa/interni-normy-policie-cr-a-sz/pcr-pokyn-policajniho-prezidenta-o-divackem-nasilii/>

7.1. Projevy diváckého násilí v přestupkové rovině

V případě spáchání přestupku na sportovních a veřejných akcích bývají ze strany neukázněných diváků či výtržníků nejčastěji naplněny skutkové podstaty přestupků proti veřejnému pořádku podle § 5 zák. č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, přestupků proti občanskému soužití podle § 7 zák. č. 251/2016 Sb. a přestupků proti majetku podle § 8 zák. č. 251/2016 Sb.

V případě porušení ustanovení proti veřejnému pořádku se mohou diváci na sportovních akcích dopustit přestupku podle § 5 odst. 1 písm. a) zák. č. 251/2016 Sb. neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, nebo přestupku podle § 5 odst. 1 písm. b) zák. č. 251/2016 Sb. v případě znevážení postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci. Tyto přestupky lze spáchat ze strany diváků při zásahu policistů na sportovních akcích v případě předchozího nezákonného jednání takových diváků. Dále se mohou diváci v hledištích dopustit přestupku podle § 5 odst. 1 písm. e) zák. č. 251/2016 Sb., pokud vzbudí veřejné pohoršení např. obnažováním či jiným nepřístojným chováním, ke kterému nejčastěji dochází pod vlivem alkoholu. Pokud některý z diváků jakýmkoliv způsobem znečistí veřejné prostranství, dopouští se potom přestupku podle § 5 odst. 1 písm. f) zák. č. 251/2016 Sb. Speciální skutková podstata přestupků v souvislosti s diváckými nepřístojnostmi je uvedena v § 5 odst. 1 písm. j) zák. č. 251/2016 Sb., podle kterého se přestupku dopustí ten, kdo cestou na organizované sportovní utkání, na tomto utkání, nebo cestou zpět, má obličej zakrytý takovým způsobem, že to ztíží nebo znemožní jeho identifikaci. Zakrývání obličejů v minulosti využívali hlavně radikální fanoušci. Podle přestupkového zákona je také zakázáno používání pyrotechnických výrobků cestou na sportovní utkání a zpět, či vnesení takového výrobku na místo sportovního utkání. Porušením této povinnosti dochází k naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 5 odst. 1 písm. k) zák. č. 251/2016 Sb.

V případě diváckého násilí na stadionech často dochází též ke spáchání přestupků proti občanskému soužití, kdy v případě zesměšnění či hrubé urážky jiného dochází k porušení ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) zák. č. 251/2016 Sb. Při potyčkách mezi fanoušky v hledišti může docházet k drobným zraněním, čímž takoví výtržníci poruší ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) zák. č. 251/2016 Sb.

V souvislosti s násilným chováním také často dochází k různým výhrůžkám, což je kvalifikováno podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 1. zák. č. 251/2016 Sb.

K přestupkům proti majetku dochází v hledištích při úmyslných majetkových deliktech, a to i ve fázi pokusu, pokud nebylo užito násilí a škoda na zničených, odcizených či zpronevěřených věcech, či na věcech získaných podvodným, či jiným nezákonným jednáním, nepřesahuje výši nikoliv nepatrnou. Tato hranice je v současnosti stanovena na částku 10.000,- Kč. Výše uvedeným jednáním může dojít k porušení ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) bod 1. až 4. zák. č. 251/2016 Sb. Mezi podmínky, aby takové jednání bylo posuzováno pouze jako přestupek, je také to, že pachatel nebyl v posledních třech letech pravomocně odsouzen za majetkový trestný čin, nebo potrestán. Majetkového přestupku na sportovních akcích se lze podle § 8 odst. 1 písm. b) zák. č. 251/2016 Sb. dopustit také neoprávněným užíváním cizího majetku, přisvojením si cizí věci jejím nálezem podle § 8 odst. 1 písm. c) zák. č. 251/2016 Sb., nebo ukrytím či užíváním věci, která byla jinou osobou získána spácháním přestupku.

Za spáchání přestupku lze uložit pokutu a v případě přestupků spáchaných podle § 5 odst. 1 zák. č. 251/2016 Sb. a § 7 odst. 1 zák. č. 251/2016 Sb. lze též uložit omezující opatření.¹⁰⁹

Omezující opatření spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa nebo místa, kde se konají mimo jiné i sportovní akce. Dodržování uloženého omezujícího opatření kontroluje správní orgán, který je uložil a mimo jeho správní obvod také ten správní orgán, v jehož správním obvodu má omezující opatření účinky.¹¹⁰

7.2. Trestně právní projevy diváckého násilí

V případě, že byl na sportovní akci ze strany diváků či radikálních fanoušků spáchán trestný čin, je Policie ČR povinna proti pachatelům z procesní stránky postupovat v souladu s ustanoveními trestního řádu. Na sportovních akcích a v hledištích stadionů se teoreticky dá spáchat většina trestných činů, uvedených

¹⁰⁹Zákony pro lidi [online]. Sbírka zákonů. Zákon č. 251/2016 Sb. Zákon o některých přestupcích. [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251/>

¹¹⁰Zákony pro lidi [online]. Sbírka zákonů. Zákon č. 250/2016 Sb. Zákon o odp. za přestupky a řízení o nich. [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250#cast2/>

ve zvláštní části trestního zákoníku. Prakticky ovšem dochází k naplnění především těch skutkových podstat, které z hlediska svých znaků korespondují s přestupky uvedenými v předchozí kapitole, ale pro svoji intenzitu dosáhnou již takové škodlivosti, že jsou kvalifikovány jako trestné činy.

Z trestných činů proti životu a zdraví, uvedených v Hlavě I. zvláštní části trestního zákoníku, může na sportovních utkáních při rvačkách či bitkách dojít k trestným činům ublížení na zdraví podle § 146 trestního zákoníku, nebo těžké ublížení na zdraví podle § 145 trestního zákoníku. K těmto trestným činům většinou dochází pouze při spontánních nepokojích fanoušků. Organizované skupiny chuligánů při střetech dodržují svá nepsaná pravidla a k újmě na zdraví zde dochází pouze zřídka. Pokud dojde k vážnějšímu zranění některé ze zúčastněných osob, přichází do úvahy ublížení na zdraví podle kvalifikované skutkové podstaty těchto trestných činů. V minulosti se vyskytly i případy, kdy v souvislosti s fanoušky fotbalových utkání došlo i ke spáchání trestného činu proti životu, ale šlo o výjimky, které již byly popsány v minulých kapitolách. Pokud dojde ke zranění někoho z diváků a nikdo mu nepomůže, i přesto, že konkrétní osobě, která pomoc poskytnout mohla, kvůli tomu nehrozí žádné nebezpečí, může dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu neposkytnutí pomoci podle § 150 trestního zákoníku. Jen ve výjimečných případech může dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu rvačky podle § 158 trestního zákoníku, neboť při střetech chuligánů dochází spíše k bitkám mezi dvěma skupinami osob a nedochází tak k vzájemnému napadání tří a více osob.

Z trestných činů proti svobodě podle Hlavy II. zvláštní části trestního zákoníku může být ze strany sportovních diváků naplněna skutková podstata omezování osobní svobody podle § 171 trestního zákoníku. Ze strany radikálních fanoušků, kteří již dopředu vědí, že jejich osobní svoboda může být při předem domluvených střetech z nějakého důvodu omezena chuligány soupeře, tento trestný čin přichází v úvahu pouze zřídka. V rámci diváckého násilí může také dojít k naplnění skutkové podstaty zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 173 trestního zákoníku, kdy předtím, než si pachatel přisvojí cizí věc, použije proti někomu fyzické násilí, či pohrůžku takovým násilím. V souvislosti s radikálními fanoušky k tomuto trestnému činu dochází tehdy, když si někdo z nich bude chtít u fanouška soupeře násilím přisvojit některý ze

symbolů jeho klubu. Jde o šály, čepice, kšiltovky, dresy a další suvenýry s vyobrazením symbolů klubu soupeře. Při střetech skupin hooligans ale k oznamování tohoto trestného činu nedochází z důvodu již zmíněných pravidel, která chuligáni dodržují. Ze skupiny trestných činů proti svobodě by mohlo v souvislosti s diváckým násilím dojít ještě ke spáchání trestného činu vydírání podle § 175 trestního zákoníku, kdy někdo jiného násilím či pohrůzkou násilí nutí, aby něco konal, nebo strpěl. K takovému trestnému činu může opět docházet spíše mezi běžnými fanoušky, než mezi těmi radikálními, s jejich vlastními pravidly.

Ke spáchání trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti podle Hlavy III. zvláštní části trestního zákoníku může v souvislosti s diváckým násilím dojít při jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty znásilnění podle § 185 trestního zákoníku. Fotbalová i hokejová utkání stále častěji navštěvují ženy. Na samotných stadionech to z důvodu přítomnosti kamerových systémů prakticky nepřichází v úvahu, ale při cestě na stadion, nebo zpět, či v jeho blízkosti, k takovému protiprávnímu jednání dojít může. Stejně tak může v souvislosti s diváckým násilím dojít ke spáchání trestného činu pohlavní zneužití podle § 187 trestního zákoníku, neboť sportovní akce navštěvují ve velkém počtu děti, mladší patnácti let.

Z trestných činů, uvedených v Hlavě IV. zvláštní části trestního zákoníku je v souvislosti s návštěvami sportovních akcí možno spáchat přečin podání alkoholu dítěti podle § 204 trestního zákoníku, k čemuž ale musí dojít ve větší míře a opakovaně. K tomuto jednání může docházet jak přímo v útrobách fotbalových stadionů, kde bývá prodávání svařených vín a piva při běžných soutěžních zápasech povoleno, tak při cestách na utkání a zpět v blízkosti těchto stadionů.

Podle Hlavy V. zvláštní části trestního zákoníku, kde jsou uvedeny trestné činy proti majetku, je v souvislosti se sportovními akcemi možno ze strany diváků spáchat především přečin krádež podle § 205 trestního zákoníku a přečin poškození cizí věci podle § 228 trestního zákoníku. Při velké koncentraci lidí může docházet k prisvojení si cizí věci nikoli nepatrné hodnoty, nebo k prisvojení si věcí menší hodnoty za užití násilí poté, kdy je věc někomu odcizena, nebo při kapesních krádežích věcí, které mají diváci u sebe. Nejčastěji ale v souvislosti s diváckými výtržnostmi dochází k naplnění skutkové podstaty poškození cizí

věci, a to formou ničení vybavení stadionů především ze strany fanoušků hostujících mužstev. Dochází k vytrhávání sedaček, demolování vybavení na toaletách a dalšímu vandalismu. Na stadionech také často dochází ke ztrátám osobních věcí ze strany diváků. Pokud někdo nalezne ztracenou věc nikoli nepatrné hodnoty a ponechá si ji, dopouští se přečinu zatajení věci podle § 219 trestního zákoníku. Často se jedná o peněženky s platebními kartami. Pokud si někdo ponechá cizí platební kartu ať už nabytou krádeží, nebo nálezem, dopustí se přečinu neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 trestního zákoníku. Tento trestný čin ale již patří mezi hospodářské, které jsou uvedeny v Hlavě VI. zvláštní části trestního zákoníku.

Z trestných činů obecně nebezpečných, uvedených v Hlavě VII. zvláštní části trestního zákoníku může v hledištích stadionů dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu obecné ohrožení podle § 272 trestního zákoníku, či obecné ohrožení z nedbalosti podle § 273 trestního zákoníku. Aby někdo takový čin spáchal, musí způsobit obecné nebezpečí tím, že úmyslně nebo z nedbalosti vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy, nebo způsobí škodu velkého rozsahu. Ze samotného názvu trestného činu plyne, že k naplnění jeho skutkové podstaty postačí pouhé ohrožení zájmů, chráněných trestním zákonem. Nebezpečí musí hrozit bezprostředně. V současné době, když jsou již stadiony technicky dobře zabezpečené, je spíše nepravděpodobné, že by k něčemu podobnému mohlo dojít. Uvedený trestný čin by mohl být spáchán použitím pyrotechniky v hledišti plném lidí, kdy v důsledku nastalé paniky by hrozila těžká újma či úmrtí více jak sedmi osobám, nebo škoda vyšší, než deset miliónů Kč.

Nejčastěji páchané trestné činy v souvislosti se sportovními akcemi jsou uvedeny v Hlavě X. zvláštní části trestního zákoníku. Patří mezi ně především trestný čin násilí proti úřední osobě podle § 325 trestního zákoníku, kdy těmito osobami bývají většinou policisté, proti kterým může být veden útok ze strany chuligánů. Většina členů chuligánských gangů se netají krajně negativním vztahem k policejním složkám, vyjádřeným např. heslem A.C.A.B., což anglicky znamená „*All Cops Are Bastards*“. Pokud má někdo z radikálních fanoušků vysloven ze strany soudu trest zákaz vstupu na specifikovanou sportovní akci a tento zákaz poruší, může se dopustit trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 trestního zákoníku. V hledištích stadionů se

dále často vyskytují hanlivé pokřiky či rasistické narážky ze strany radikálních fanoušků buď proti hráčům tmavé pleti, či proti hráčům, kteří mají odlišnou etnickou příslušnost. Takovým jednáním může být naplněna skutková podstata trestného činu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 trestního zákoníku, nebo trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 trestního zákoníku. Některé projevy extremisticky zaměřených radikálních fanoušků, vyjádřené skandováním, nebo vlajkami s hesly s nacistickou symbolikou, mohou být kvalifikovány jako trestný čin projev sympatií k hnutí, směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku.

Nejčastěji páchaným trestným činem na sportovních akcích je i podle policejních statistik přečin výtržnictví podle § 358 trestního zákoníku. Základní skutkovou podstatu tohoto trestného činu naplní nejenom ten, kdo se veřejně, nebo na místě veřejnosti přístupném dopustí hrubé neslušnosti, ale i ten, kdo hrubým způsobem ruší přípravu, průběh nebo zakončení organizovaného sportovního utkání. Tento trestný čin je v policejních statistikách evidován jako výtržnictví na sportovních a veřejných akcích. K nepřístojnému chování a výtržnostem části fanoušků na sportovních utkáních přispívá, pokud jsou podnapilí, kdy do tohoto stavu se mnozí přivádějí již před vstupem na stadion. Pokud někdo spáchá trestný čin na sportovním utkání v takovém stavu opilosti, že je znalcem zkonstatováno, že byl v té době nepřičetný, je jeho protiprávní jednání kvalifikováno jako trestný čin opilství podle § 360 trestního zákoníku.¹¹¹

7.3. Postihy projevů diváckého násilí podle trestního zákoníku

V případě spáchání trestného činu na sportovní akci orgány činné v trestním řízení postupují z procesního hlediska podle trestního řádu. V případě odsouzení pachatele trestného činu v souvislosti s diváckým násilím je při pravomocném odsouzení ukládán některý z trestů, jejichž výčet je uveden v § 52 odst. 1 trestního zákoníku. Jedním z trestů, který je ukládán především v souvislosti s výtržnostmi na sportovních akcích, je podle § 52 odst. 1 písm. j) trestního

¹¹¹Zákony pro lidi [online]. Sbírka zákonů. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. Část druhá. [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast2/>

zákoníku trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Pokud se ovšem pachatel násilného jednání dopustí závažnějšího trestného činu, hrozí mu v souladu s § 52 odst. 1 trestního zákoníku i trest odnětí svobody.

Trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce lze podle § 76 trestního zákoníku uložit až na deset let a pachatel se tohoto trestného činu musí dopustit úmyslně a v souvislosti s návštěvou takové akce. Protože jsou fotbalové stadiony modernizovány, sektory domácích a hostujících fanoušků jsou oddělené a navíc je stále více prostorů na stadionech monitorováno kamerovými systémy, přesouvají se násilnosti i na jiná místa, než je stadion. K násilnostem tak dochází při cestě na stadion a zpět, nebo na domluvených místech. Aby mohlo být násilné či jiné protiprávní jednání radikálních příznivců postihnuto podle § 52 odst. 1 písm. j) trestního zákoníku, musí k němu dojít v souvislosti s návštěvou takové akce, což bývá při cestách na sportovní akci, nebo na předem dohodnutých místech v souvislosti s takovou akcí buď před jejím konáním, nebo až poté. Pokud dojde ke střetu radikálních příznivců na dohodnutém místě, aniž by to bylo v souvislosti se sportovním utkáním, nelze toto jednání ze strany soudu postihnout trestem zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce podle § 52 odst. 1 písm. j) trestního zákoníku.¹¹²

Je poté záležitostí soudu, zda pachateli v rozsudku vymezení zákaz vstupu pouze na sportovní akce v místě, kde trestný čin spáchal, na všechny sportovní akce, nebo mu zakáže vstup i na kulturní a jiné společenské akce.¹¹³

Kontrola a dohled nad výkonem trestu podle § 52 odst. 1 písm. j) trestního zákoníku měl být původně nad odsouzenými realizován ze strany pracovníků Probační a mediační služby. Jelikož ale většina fotbalových utkání probíhá o víkendech, není to realizovatelné. Proto v současnosti v souladu s ustanovením § 77 odst. 1 trestního zákoníku odsouzený při výkonu trestu spolupracuje s probačním úředníkem takovým způsobem, který on mu stanoví a podle jeho pokynů se v době konání akce, která mu byla zakázána, dostavuje k určenému útvaru Policie ČR.¹¹⁴

¹¹²Šámal P. a kol. Trestní zákoník I. Komentář. Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.s. 846-849. ISBN 978-80-7400-109-3.

¹¹³Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.11.2011, sp. zn. 6 Tz 57/2011.

¹¹⁴Zákony pro lidi [online]. Sbírka zákonů. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. Část druhá. [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast2/>

Pokud odsouzený poruší zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, může to být posouzeno jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku. Skutkovou podstatu tohoto trestného činu může naplnit i pachatel přestupku, který opakovaně a soustavně porušuje omezující opatření, uložené mu v řízení o přestupku, které spočívá v zákazu navštěvovat sportovní akce.

7.4. Mezinárodní právní nástroje proti diváckému násilí

Z mezinárodních předpisů v rámci opatření proti diváckému násilí, které se týkají také České republiky, byla vydána *Evropská úmluva k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech*, podle které se Česká republika zavázala od 01.06.1995 podniknout kroky k zajištění prevence, spolupráce a represe v boji proti diváckému násilí. Konkrétně šlo o závazky, spočívající v modernizaci stadionů za účelem zvýšení bezpečnosti oddělením sektorů domácích a hostujících fanoušků, zamezení vpouštění problematických fanoušků na stadiony, zamezení pronášení alkoholu tamtéž, zajištění vzájemné výměny informací mezi bezpečnostními složkami na mezinárodní úrovni a spolupráci při vzájemném vydávání pachatelů násilí na sportovních akcích. Dokument s názvem *Rezoluce o předcházení rasismu, xenofobii a intoleranci ve sportu* se týkal opatření v boji proti stále častěji se vyskytujícímu problému s rasismem. Oba dokumenty vydala Rada Evropy.¹¹⁵

Dokument, který doporučuje policistům úroveň jejich přípravy na sportovní utkání a stanoví požadavky mezinárodní spolupráce mezi policejními složkami a mezi policií, pořadatelskou službou a médií, byl přijat *Rozhodnutím Rady EU z 6. prosince 2001*. Za účelem stanovení povinnosti členských států zřídit národní fotbalové informační středisko pro výměnu informací, týkajících se mezinárodních fotbalových utkání, bylo v roce 2002 přijato *Rozhodnutí Rady EU o bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy s mezinárodním prvkem*.¹¹⁶

¹¹⁵Coufalová, B., Pinkava, J., Pochylá, V.: Trestněprávní odpovědnost ve sportu. Praha: Leges, 2014. s.130-131. ISBN 978-80-87576-88-5.

¹¹⁶Coufalová, B., Pinkava, J., Pochylá, V.: Trestněprávní odpovědnost ve sportu. Praha: Leges, 2014. s.131-132. ISBN 978-80-87576-88-5.

8. Úvaha De lege ferenda

Úsilí zaměřené na eliminaci násilí na sportovních akcích se v posledních letech začíná projevovat úbytkem výtržností na těchto akcích. Podle policejních statistik klesá jak počet výtržností sportovních diváků a fanoušků, kvalifikovaných jako trestný čin, tak klesají škody, těmito výtržnostmi způsobené. Tento trend se v posledních dvou letech zvýraznil v důsledku pandemie koronaviru Covid-19, která paralyzovala společenský život v České republice.

Uvedený trend souvisí s přijatými opatřeními, která byla v posledních letech za účelem eliminace projevů diváckého násilí učiněna. Prvoligové i druholigové fotbalové stadiony byly upraveny a modernizovány tak, aby sektory příznivců domácích a hostujících mužstev byly odděleny a aby se zamezilo jakýmkoliv vzájemným kontaktům. Dále byla všechna místa v hledištích stadionů upravena tak, aby byla pouze k sezení. Snížila se tím kapacita stadionů a eliminovalo se jedno z nebezpečí, které divákům dříve hrozilo v případě davové paniky na vyprodaném stadionu na místech k stání. U sedících diváků se také zmírnily jejich negativní a agresivní projevy. K projevům divácké agrese tak v současnosti dochází pouze na určitých částech stadionů, obsazených příznivci ultras a hooligans. Tato místa jsou také určena pouze k sezení, nicméně diváci v těchto částech stadionů, zvaných „koteľ“, sledují celé utkání ve stoje. Nicméně i v těchto částech stadionů projevů agrese ubylo díky zavedení kamerových systémů. Přijetím zákona o podpoře sportu došlo k výraznému přesunu odpovědnosti za organizaci a průběh sportovních akcí na pořadatele a pořadatelskou službu. Úloha Policie ČR zůstala sice nezměněna, nicméně její uniformovaná část již na stadionech přítomna není, což přispělo ke zklidnění části radikálních fanoušků. Policie České republiky je však stále přítomna v blízkém okolí stadionů a je připravena zasáhnout v případech vážného ohrožení zdraví a majetku.

I přes tato pozitivní zjištění je problém diváckého násilí v České republice stále aktuální a bez dalších kroků za účelem eliminace tohoto jevu může dojít k rychlému zhoršení situace. Tyto kroky by se měly realizovat nejenom právními prostředky, ale i těmi neformálními, což ovšem vyžaduje spolupráci, pochopení a souhlas ze strany dalších, především soukromých subjektů.

Jedním z účinných nástrojů při procesu omezování projevů diváckého násilí by bylo zavedení tzv. „adresného ticketingu“, aby byl vstup na stadiony možný pouze po předložení dokladu totožnosti a bylo zřejmé, kdo konkrétně si vstupenku zakoupil. I přesto, že toto opatření je ve společnosti diskutováno již delší dobu, nebyla dosud nalezena shoda. Na fotbalové stadiony se tak mohou dostávat i diváci, kteří to mají zakázané buď správním orgánem, nebo soudně. Takoví diváci by se v době, kdy probíhá akce, kterou mají zakázanou, měli hlásit na Policii ČR, nicméně pokud tak neučiní, nic jim v současnosti nebrání se na stadion dostat. Dokud nebude v této věci panovat shoda se sportovními kluby, které jsou odpovědné za průběh sportovní akce, není realizace adresného prodeje vstupenek možná. Zavést toto opatření direktivně by bylo možné pouze v případě, kdy by náklady, které by s realizací tohoto opatření kluby měly, jim byly hrazeny z veřejných prostředků. Zavedení tohoto opatření by také muselo být v souladu se zákonem číslo 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Pokud by se v budoucnu podařilo zavést prodej vstupenek na sportovní utkání pouze osobám na jméno s povinností diváků předkládat doklad totožnosti, muselo by se za účelem účinné kontroly provést i další opatření, spočívající ve sdílení centrálního registru osob, které mají zákaz vstupu na sportovní akce, všemi subjekty. Pokud bude tímto registrem disponovat pouze Policie ČR a ne příslušné sportovní kluby, které by při prodeji vstupenky osoby dle registru kontrolovaly, bylo by zavedení adresného prodeje vstupenek účinné pouze z hlediska možnosti identifikace diváků v hledištích, ale ne z hlediska zamezení vstupu na stadion problémovým osobám.

S tím souvisí i potřeba aktualizace návštěvních řádů sportovních klubů o povinnost diváků sedět během utkání pouze na místech, uvedených na vstupenkách. Dodržování této povinnosti by mohlo být kontrolováno pomocí kamerových systémů. V případě opakovaného nedodržování této povinnosti by mohl být takovým divákům poté vstup na stadion odepřen. Zavedení takových opatření ale pravděpodobně bude narážet na nesouhlas samotných klubů, které by se obávaly úbytku diváků a tím i snížení zisku z vybraného vstupného.

K prosazení těchto změn a jejich účinnému vymáhání by tedy nestačilo nové povinnosti pouze direktivně nařizovat, ale musel by nastat širší společenský konsenzus k vůli na jejich zavedení. Za tímto účelem by bylo nutné získat pro

uvažované změny podporu nejen u médií a novinářů, ale i u bývalých vynikajících hráčů, reprezentantů, nebo představitelů klubů, kteří mají svou přirozenou autoritou potenciál získat na svoji stranu veřejné mínění.

K omezení projevů diváckého násilí by mohla vést i cesta většího napojení hlavně fanoušků a členů ultras na oficiální představitele fotbalových klubů. Již dnes mají některé kluby placené funkcionáře, jejichž úkolem je zprostředkovávat komunikaci klubu s jejich fanoušky. Dnes tato komunikace probíhá především za účelem přípravy různých choreografií na domácí utkání, ale mohla by být širší. Hlavně fanoušci nejmladších kategorií by měli mít možnost vyjadřovat své představy a přání k chodu klubu. Tímto jejich zapojením by se mohl zvýšit pocit jejich odpovědnosti za chování během zápasů a přestali by být lhostejní třeba k tomu, jak je jejich klub neustále finančně trestán disciplinární komisí pokutami za nevhodné projevy diváků během utkání. U skupin hooligans, kteří si udržují určitý odstup jak od samotného klubu, tak od jeho sportovních výsledků, ovšem při eliminaci násilí přichází v úvahu pouze donucení v souladu s platným právem.

Skupinám hooligans by mělo být v médiích věnováno minimum příspěvků, nebo by se mělo informování o jejich činnosti zákonem přímo zakázat. To by odradilo ty z chuligánů, kteří si na zprávách o svých výtržnostech zakládají svoji pověst a tímto způsobem se zviditelňují. Průkopníky v tomto směru byli pořadatelé a televize, zajišťující přenosy z letošního grandslamového tenisového turnaje na Australian Open v Melbourne. Během závěrečných kol mužské dvouhry se několikrát stalo, že na kurt během přestávky mezi jednotlivými gamy vnikl neukázněný divák. Televizní kamery v té chvíli takového výtržníka snímaly pouze z takové vzdálenosti, aby nebylo vidět jeho obličej a bylo tak zamezeno, aby se jako konkrétní osoba zviditelnil na této sledované akci, o což mnohým z nich především šlo. Zveličené a barvitě informování o střetech chuligánů kritizovala ostatně veřejnost i v Anglii v době největších diváckých výtržností. Novináři tam kvůli atraktivitě svých článků o výtržnostech a střetech psali téměř v superlativech. Tím ale tyto skupiny k násilnostem jen dále podněcovali.

Kromě organizovaných skupin výtržníků ale existuje také agresivita běžných diváků v hledištích stadionů, která je nejčastěji vyvolávána určitými momenty v průběhu hry, se kterými se neztotožňují. Jedná se hlavně o sporné výroky rozhodčích v neprospěch jejich klubu. Většina příznivců v České republice nevidí

za tímto jednáním ze strany rozhodčích prostou lidskou chybou, ale přičítají to zkorumpovanosti celého systému. Je to daň za dřívější korupční skandály v profesionálním fotbale u nás. K eliminaci tohoto jevu, plynoucího z nepřesného rozhodování, je potřebné získat si celkově důvěru fanoušků, aby příznivci fotbalu získali pocit, že rozhodování ve fotbalových utkáních je objektivní, jak se to z větší části podařilo již v hokeji. Je úspěchem, že se ve fotbale u nás zavedlo video pro zpětné posuzování sporných momentů v utkání ze záznamu, díky čemuž mohou rozhodčí svůj nesprávný výrok přehodnotit. Je kladně hodnoceno, že rozhodčí mohou bezprostředně po utkání vysvětlit některá svá rozhodnutí na televizní kameru, ale je to stále málo. Negativní emoce při fotbalových zápasech by určitě ještě více opadly, kdyby byl konečně vyřešen způsob rozhodování při hraní rukou hráčů v pokutovém území, za což jsou mnohdy nespravedlivě nařizovány pokutové kopy a nastolován pocit nespravedlnosti. Dále je nutné, aby byla konečně zakoupena technologie, která by rozhodčím pomohla objektivně posuzovat pravidlo o ofsajdovém postavení a aby bylo divákům na stadionu i u televizních obrazovek umožněno slyšet komunikaci mezi hlavním rozhodčím a jeho asistenty při jejich rozhodování důležitých momentů utkání, jako je tomu v zámořské profesionální hokejové soutěži NHL. Ve spojitosti s dalšími menšími úpravami, které by ve svém souhrnu vytvořily atmosféru větší důvěry v objektivní rozhodování fotbalových zápasů, by se agresivita běžných diváků a fanoušků, plynoucí z frustrace, že je utkání předem zrežirováno k potřebnému výsledku, významně zmenšila. Pocit nespravedlnosti z ovlivněného zápasu může vést nejen k verbální agresi směrem k rozhodčím, hráčům a příznivcům soupeře, ale může přerůst i v agresi fyzickou.

Z minulosti je zřejmé, že k nejsilnějším projevům diváckého násilí dochází v těch zemích a regionech, kde jsou občané, navštěvující sportovní akce, celkově frustrováni svou nízkou životní úrovní a pesimistickým životním perspektivám. Proto je násilí na sportovních utkáních páčáno především mladými lidmi z nižších sociálních vrstev. To ovšem nevyklučuje násilnosti i ze strany jedinců dobře ekonomicky zajištěných. I když je tedy divácké násilí častější v chudších oblastech, je běžné i v zemích, kde lidé nouzí netrpí, jako je Anglie, Německo, Nizozemsko, Belgie, nebo Francie. Aby fenomén diváckého násilí vymizel, musí se změnit vnímání důležitosti sportovních utkání ze strany veřejnosti jak

v zemích s vysokou životní úrovní, tak v zemích chudších. Diváci by měli jít na sportovní utkání s pocitem, že se jdou dobře bavit a dobrou náladu budou mít jak v případě výhry oblíbeného klubu, tak v případě jeho prohry. Dokud ale budou média tvrdit, že právě ten nadcházející zápas je nejdůležitější a je otázkou života a smrti, zda ten který klub či reprezentační tým vyhraje, či prohraje, situace se příliš nezmění. Diváci bývají až příliš hluboko vtaženi do děje utkání a zapomínají na to, že by mělo jít pouze o zábavu. Až v době, kdy půjde pouze o zábavu, by se mohla přehnaná rivalita až nenávisť mezi příznivci jednotlivých týmů postupně zmírňovat a mohl by opět začít vítězit duch férově vedené hry. Zatím je tento jev vidět pouze na přátelských zápasech, kdy se hráči dokážou přiznat k přestupkům proti pravidlům hry a sklízejí za to potlesk a uznání. V soutěžních utkáních ovšem za takové jednání obvykle sklídí pouze kritiku. Protože vítězství je přece ta nejdůležitější věc. Pouze vítězství totiž přináší slávu, pozornost ostatních a peníze.

A o peníze jde zřejmě vždy a v první řadě. V profesionálních klubech je na penězích, které s sebou přinášejí vítězství, závislých až příliš mnoho lidí. Jen vítězství a vyhrané trofeje zajistí klubům finanční prosperitu. Každý vybojovaný titul v sobě obsahuje odměny za vítězství a další bonusy v podobě lepších sponzorských smluv, práv na starty v prestižnějších a lépe honorovaných evropských klubových soutěžích a podporu movitějších vlastníků, kteří se touží přes slavné kluby zviditelnit. Je to přirozená lidská touha a potřeba být stále lepší a dokonalejší a vítězit nad všemi překážkami, která je ve vědě a technice lidem prospěšná, ovšem v soutěžích těch nejpopulárnějších kolektivních sportů to vede k problému zvanému divácké násilí. Proti tomuto fenoménu jde zatím bojovat pouze právními nástroji v podobě různých přijímaných opatření a zákonů, ovšem za cenu omezení soukromí a některých svobod i běžných diváků, nejenom těch problémových.

9. Závěr

Ve své diplomové práci jsem se snažil zamyslet nad problematikou diváckého násilí, které se vyskytuje v souvislosti se sportovními akcemi hlavně u nejpobulárnějšího kolektivního sportu u nás i ve světě, u fotbalu. Tento problém existuje již od dob prvních soutěží v různých kolektivních hrách. Skrývá se za ním touha po vítězství, která je přirozenou lidskou vlastností.

Tak jak se vyvíjela podoba kolektivních her a soutěží, vyvíjely se i formy násilí při jejich sledování. Celosvětově nejpobulárnějším kolektivním sportem se stala hra zvaná fotbal. Existují sice kolektivní hry, které mají v určitých částech světa větší popularitu než fotbal, jako je lední hokej v severských státech, nebo basketbal či baseball ve Spojených státech amerických, ale i zde se fotbal těší velké popularitě. Čím je fotbal v určitých zemích pobulárnější, tím více mu hráči, funkcionáři klubů, či fanoušci propadají. Z nejrůznějších důvodů se vyberou některý, především úspěšný a regionálně blízký klub a identifikují se s ním. Čím více lidé fotbal milují, tím více vítězství oblíbeného klubu slaví, anebo naopak jsou tím více zklamaní z proher a neúspěchů.

Kolik je fotbalových klubů, tolik existuje skupin fotbalových příznivců. Ve fotbalových soutěžích kluby podstupují pravidelné vzájemné konfrontace a s nimi i jejich příznivci. V boji o nejcennější trofeje se vášeň pro fotbal často mění v nenávisť vůči největším rivalům, protože právě ti stojí v cestě za vítězstvím oblíbených týmů. V případě neúspěchů někteří diváci nezvládají udržet své negativní emoce v přijatelných mezích a uchylují se k protiprávnímu jednání. Jejich agrese směřuje proti soupeřovým hráčům, funkcionářům i fanouškům. Tato agrese má různé podoby a některé v minulosti vyústily již v řadu tragédií.

Proto v Anglii, která je kolébkou fotbalu, ale i zemí, kde k diváckým nepokojům začalo docházet nejdříve a v největší míře, začaly oficiální složky jako první s tímto problémem bojovat. Ukázalo se, že nejagresivnější z diváků, tak jak byli postupně vytlačováni ze stadionů, si našli vlastní cestu ke konfrontaci a začaly vznikat organizované skupiny násilníků, které s fotbalem spojovala pouze jejich avizovaná napojení na určité kluby. Tyto skupiny, zvané hooligans, si začaly hrát vlastní soutěž plnou násilí.

Tak jak se začal fotbal stále více internacionalizovat a anglické týmy a jejich fanoušci stále častěji vyjížděly při pohárových soutěžích do zahraničních zemí, začal se tento problém, zvaný „*britská nemoc*“, šířit i do dalších zemí. Již předtím ale, než začaly vznikat organizované skupiny radikálních fanoušků, se po celém světě stala řada tragických událostí, spjatých se sledováním fotbalu a agresivitou diváků. Oficiální orgány všude ve světě proto přestaly brát tento problém na lehkou váhu a začaly zavádět různé druhy opatření, které měly divácké násilí ze stadionů vytlačit či omezit. Tak, jak se začaly modernizovat stadiony, začalo všech forem diváckého násilí postupně ubývat. Již nejsme svědky takových tragédií, při kterých v hledištích stadionů bývají ušlapány stovky obětí a nejsme už ani svědky výjevů, kdy přímo na stadionech dochází ke rvačkám soupeřících skupin diváků. Nicméně problém diváckého násilí, který vzniká v souvislosti se sportovními zápasy, trvá i nadále. K násilným střetům však dochází na dohodnutých místech mimo stadiony a nebezpečnost tohoto jednání pro obyčejné diváky proto významně klesá. Nicméně jsme ale stále svědky verbální agrese ve formě hrubých slovních urážek z částí hledišť stadionů a jsme svědky agrese příznivců, pramenící z pocitu nespravedlnosti při nepřesném rozhodování ze strany rozhodčích. To jsou ale záležitosti, které se s rozvojem různých moderních technologií dají v budoucnu odstranit.

Co se odstranit nedá, je agresivita, která je každému člověku přirozeně dána. K její kontrole v současnosti nezbyvá nic jiného, než přistupovat k zavádění nejrůznějších omezení, zákazů a příkazů, které chování fanoušků udrží v přijatelných mezích. Co se týká České republiky a naturelu českých občanů, tak k zavedení právních zásahů, které fanoušky nějakým způsobem omezí, je třeba přistupovat po širší společenské diskusi a dosažení určitého konsenzu. Direktivní zavádění omezujících opatření a nařízení by bylo kontraproduktivní a mohlo by vést k tomu, že by je lidé nerespektovali, nebo přestali do hledišť stadionů chodit úplně. V České republice je v současnosti problém diváckého násilí na ústupu, ale existuje stále. K úplnému vymizení tohoto problému by mohlo dojít až tehdy, kdy příznivci jednotlivých týmů uvidí ve sportovních utkáních pouze zábavu a ne válku o úspěchy a finanční profit. To je ovšem v současném soutěživém světě pravděpodobně nereálné.

10. Seznam použité literatury

Právní předpisy:

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník;

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád);

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník;

Literatura:

Slepička, P. a kol. Divácká reflexe sportu. 1.vydání. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1838-8;

Mareš, M., Smolík, J., Suchánek, M.: Fotbaloví chuligáni, Evropská dimenze subkultury. Brno: Barrister & Principal, 2004. ISBN 80-903333-0-3;

Scholz P.: PROBLEMATIKA FOTBALOVÉHO DIVÁCTVÍ V ČESKÉ REPUBLICCE aneb „Quo vaditis, fotbaloví příznivci?“. Brno: Paido, 2018. ISBN 978-80-7315-268-0;

Smolík, J.: Fotbalové chuligánství, historie, teorie a politizace fenoménu. Brno: Zdeněk Plachý – vydavatelství & nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-903556-3-7;

Šámal P. a kol. Trestní zákoník I. Komentář. Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-109-3.

Couřová, B., Pinkava, J., Pochylá, V.: Trestněprávní odpovědnost ve sportu. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-87576-88-5;

Internetové zdroje:

Historie fotbalu [online]. SPORTSEN. Starověké kořeny fotbalu. [cit. 27.06.2018]. Dostupné z: <https://www.sportsen.cz/blog/historie-fotbalu/>

Historie fotbalu [online]. SPORTSEN. Fotbalový středověk. [cit. 27.06.2018]. Dostupné z: <https://www.sportsen.cz/blog/historie-fotbalu/>

Historie fotbalu [online]. SPORTSEN. První pravidla fotbalu. [cit. 27.06.2018]. Dostupné z: <https://www.sportsen.cz/blog/historie-fotbalu/>

Historie fotbalu [online]. SPORTSEN. Moderní fotbal. [cit. 27.06.2018]. Dostupné z: <https://www.sportsen.cz/blog/historie-fotbalu/>

1. Česká fotbalová liga [online]. WIKIWAND. Mistrovské souboje. [cit. 07.06.2015]. Dostupné z: https://www.wikiwand.com/cs/1._česká_fotbalová_liga/

1. Česká fotbalová liga [online]. WIKIWAND. Korupční aféra z roku 2004. [cit. 07.06.2015]. Dostupné z: https://www.wikiwand.com/cs/1._česká_fotbalová_liga/

Hooligans [online]. WIKIPEDIE. Družby a přátelství českých hooligans. [cit. 28.08.2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans/>

AC Sparta Praha [online]. WIKIPEDIE. Vlastníci. Symboly. [cit. 01.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/AC_Sparta_Praha/

SK Slavia Praha [online]. WIKIPEDIE. Symboly klubu. Fanoušci. Dresy klubu. [cit. 01.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/SK_Slavia_Praha/

FC Viktoria Plzeň [online]. WIKIPEDIE. Historie. Změna trenéra, cesta na vrchol. [cit. 01.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Viktoria_Plzeň/

1. FC Slovácko [online]. WIKIPEDIE. Historie. Účast v evropských pohárech. [cit. 31.10.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/1._FC_Slovácko/

FC Hradec Králové [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 31.10.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Hradec_Králové/

FC Baník Ostrava [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Ban%C3%ADk_Ostrava/

SK Dynamo České Budějovice [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/SK_Dynamo_České_Budějovice/

FK Mladá Boleslav [online]. WIKIPEDIE. Historie. Dějiny klubu současnost. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Mladá_Boleslav/

SK Sigma Olomouc [online]. WIKIPEDIE. Historie. Vzestup. Třicet let v první lize. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/SK_Sigma_Olomouc/

FC Slovan Liberec [online]. WIKIPEDIE. Historie. Novodobá éra. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Slovan_Liberec/

FC Fastav Zlín [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FC_Fastav_Zlín/

FK Jablonec [online]. WIKIPEDIE. Historie. Umístění v jednotlivých sezónách. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Jablonec/

Bohemians Praha 1905 [online]. WIKIPEDIE. Historie. Legendární zájezd. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bohemians_Praha_1905/

FK Pardubice [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Pardubice/

MFK Karviná [online]. WIKIPEDIE. Historie. Fanoušci. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/MFK_Karviná/

FK Teplice [online]. WIKIPEDIE. Historie. [cit. 20.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Teplice/

FK Viktoria Žižkov [online]. WIKIPEDIE. Historie. Umístění v jednot. sezonách. [cit. 14.11.2021]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/FK_Viktoria_Žižkov/

CNN Prima News [online]. Průzkum: Nejvíce lidí v republice fandí Slavii, u Pražanů je ale jasným vítězem Sparta. [cit. 24.11.2021]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/pruzkum-nejvice-lidi-v-republice-fandi-slavii-u-prazanu-je-ale-jasnym-vitezem-sparta-51736/>

DOCPLAYER. Třetí poločas - fotbaloví chuligáni v ČR a násilí [online]. Rexter 02/2007. [cit. 2022]. Dostupné z: https://docplayer.cz/11737872-Treti-polocas-fotbalovi-chuligani-v-cr-a-nasili.html#show_full_text/

Policie České republiky [online]. Úvodní strana. Informační servis. Statistiky. Kriminálita. [cit. 2021]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx/>

Zákony pro lidi [online]. Sbírka zákonů. Zákon č. 115/2001 Sb. Zákon o podpoře sportu. [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115#p1a/>

TrestOnline.cz [online]. PČR: Pokyn policejního prezidenta o divácké násilí. [cit. 16.02.2022]. Dostupné z: <https://www.trestonline.cz/legislativa/interni-normy-policie-cr-a-sz/pcr-pokyn-policejniho-prezidenta-o-divackem-nasili/>

Zákony pro lidi [online]. Sbírka zákonů. Zákon č. 251/2016 Sb. Zákon o některých přestupcích. [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251/>

Zákony pro lidi [online]. Sbírka zákonů. Zákon č. 250/2016 Sb. Zákon o odp. za přestupky a řízení o nich. [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250#cast2/>

Zákony pro lidi [online]. Sbírka zákonů. Zákon č. 40/2009 Sb. Část druhá. [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast2/>

Soudní rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.11.2011, sp. zn. 6 Tz 57/2011.

11.Seznam příloh

Příloha č. 1:Dotazník od příznivce klubu FC Fastav Zlín na CD

Příloha č. 2: Dotazník od příznivce klubu FC Sellier & Bellot Vlašim na CD